ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΘΗΝΑ
ΠΕΜΠΤΗ
16
Σεπ/μβρίου 1943

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛΟ 3ο
Τιμὴ Δρχ. 1.000

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΑΝΑΣΗΣ ΤΣΟΓΚΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΙΡΑΙΩΣ 13

ΟΙΚΟΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜ. ΠΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ

Ο Χρονογράφημά μας

ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ἄνθρωπος ποὺ εἶχε, σ' ὅλη του τὴν ζωή, ὡς ἱερὸ *τὸ ἔμβλημα τῆς ἐργασίας* ἦλθε, μὲ τὴν πρώτη φθινοπωρινὴ βροχή, στὸ γραφεῖο μου γιὰ νὰ μοῦ πῆ πῶς σκέπτεται νὰ κινηθῆ καὶ νὰ δράση στὴν καινούργια θεατρικὴ «σαιζὸν» ποὺ ἀρχινάει σὲ λίγες μέρες. Ὁ χρόνος τὸν ἔχει ἀρκετὰ ὑπονομεύση· ἄφθονο χιόνι βλέπει κανεὶς σήμερα στὰ μαλλιά του καὶ εὐθυτενές, τὸ κυπαρισσένιο κορμί του τ' ἀλλαργινοῦ καιροῦ ἔγινε μιὰ περισπωμένη τώρα. Τί σημασία ὅμως ἔχει!.. Ἡ αἰσιοδοξία του, ἡ πίστις του στὴν ἐργασία, *στὴν δουλειά*, κάνει νὰ φαίνεται, στὰ μάτια μου, τὸ γέρικο αὐτὸ κορμί, κορμὶ ἐφήβου ποὺ μόλις ἄφησε τὸν στίβο. Ἡ αἰσιοδοξία, ὅσο μιλάει, μὲ πλημμυρίζει: «Πρέπει νὰ κινηθοῦμε ὅλοι, μοῦ λέγει, νὰ κινηθοῦμε ἐντατικά, τίμια, μὲ πίστη, μὲ ἐπιμέλεια, μὲ ἐπιμονή. Ὅτι μεγάλο γίνηκε στὴν κόσμο, ἀπὸ τὴν ἐργασία προῆλθε. Ὁ πολιτισμὸς εἶναι παιδί της. Ἂν καταργηθῆ ἡ δουλειὰ ἡ φυλὴ τῶν ἀνθρώπων θὰ καταληφθῆ ἀπὸ ἠθικὸ θάνατο»

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔχει 75 χρόνια στὴν πλάτη του, ποὺ ξαίρει ὅσα με τὴν τελευταία λεπτομέρεια τὴν σύγχρονη ἱστορία τοῦ θεάτρου μας, μιλάει τώρα γιὰ τοὺς μεγάλους σύγχρονους *ἐργάτες τῆς Θεμέλης* ποὺ πῆραν ἀπὸ τὰ σπάργανα τὸ Νεοελληνικὸ Θέατρο καὶ τὸ ἀνεβάσανε στὴν περίβλεπτο θέση ποὺ βρίσκεται σήμερα. Ἡ ζωὴ τοῦ Κοτοπούλη, μοῦ προσθέτει, τοῦ Φύρστ, τοῦ Παπαϊωάννου, τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου, τοῦ Χρηστομάνου, τοῦ Θεοδωρίδη, τοῦ Φώτου Πολίτη, τῆς Μαρίκας, τῆς Κυβέλης ὅλων γενικὰ ἐκείνων ποὺ προσφέρανε πραγματικὲς ὑπηρεσίες στὸ θέατρό μας *ἐργασία εἶτανε καὶ εἶναι*. Ἡ τελευταία διαταγὴ ποὺ ἔδωσε στοὺς στρατιῶτες του ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης Σεβῆρος, πάνω στὴν ἐπιθανάτιο κλίνη του ἦταν: Laboremus (Νὰ ἐργασθῶμεν). Ἡ ὀκνηρία ἐξευτελίζει καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ἔθνη. Καμμιὰ ἐντύπωση δὲν προξένησε ἴσαμε σήμερα στὸν κόσμο· οὔτε θὰ προξενήση. Ἂν μοῦ μείνη καιρὸς θὰ κάνω μιὰ διάλεξη τὸν χειμῶνα, γιὰ τοὺς νέους κυρίους, γιαυτὰ τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ πάρουν μιὰ μέρα τὸ θέατρό μας στὰ χέρια τους, μὲ τίτλο Laboremus.

Καὶ ἔφυγε.. Ἄνοιξα τὸ παράθυρο καὶ τὸν παρακολούθησα γιὰ λίγο στὸ δρόμο. Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσει. Σύννεφα γκρίζα περπετάγανε πάνω στὸν οὐρανὸ σὰν στρατιὲς ἀπὸ κοσμογονικὰ τέρατα. Κάτι τὸ μελαγχολικὸ ἦταν διάχυτο στὴ φύση ποὺ ἐπιδροῦσε, παρέλυε τὶς σωματικὲς δυνάμεις. Μὰ σὰν ἔκλεισα τὸ παράθυρο καὶ ξαναβρέθηκα μέσα στὸ γραφεῖο μου ἕνα κῦμα ἐργατικότητος μὲ κατέκλυσε. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ 75 χρόνια στὴ πλάτη του, ποὺ ἐργάσθηκε σκληρὰ σ' ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰ ἐργάζεται μὲ τὴν ἴδια πίστη, στεκότανε σὰν φάντασμα μπροστά μου καὶ μοῦ φώναζε Laboremus!..

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΓΡΗΣ

Ο ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ΑΝΑΜΕΣΟ ΜΑΣ

Τοῦ κ. ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Ξέρω καλὰ πόσο χωρὶς σημασία εἶναι ὁ ἄκρατος ἐνθουσιασμός ποὺ κινιέται ἀπὸ ἀβασάνιστα ἐλατήρια καὶ ἀπὸ ἀκαταστάλαχτη αἴσθηση καὶ γνώση τοῦ ἔργου ποὺ τὸν προσκαλεῖ. καθὼς ἐπίσης ξέρω πόσο ἄχαρος εἶναι ὁ στενόκαρδος περιορισμὸς κάθε ψυχικοῦ φτερουγίσματος, κάθε ἀναγάλιας, ποὺ μας τὸν ἐπιβάλλει μιὰ ξερὴ καὶ ἀπὸ πρόγραμμα, χωρὶς ἐυαισθησία κριτική, διάθεση καὶ ποὺ δείχνει πιὸ πολὺ τὴν ψυχική μας δυσκαμψία. παρὰ τὴ γνωστική-μας διείσδυση στο περιεχόμενο του ἔργου. Εἶναι καὶ τὰ δυό, νομίζω, συμπτώματα ἐποχῶν μεταβατικῶν, χωρὶς ξεκάθαρα διαμορφωμένες πνευματικές τροχιές καὶ κατευθύνσεις, περιόδων ποὺ σ' αὐτὲς τὰ πνευματικὰ κινήματα ἀνακατεύονται χωρὶς τάξη καὶ ἱεραρχία, οἱ δρόμοι ξεχυλώνουν, τὰ ρέμματα μπερδεύονται, τὰ πνεύματα θολώνουν καὶ τὰ ψυχικὰ σκιρτήματα ἀνταριάζονται ἀσυγκράτητα ἢ ἀτονοῦν. Μὰ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ τροχιὰ τῆς πνευματικῆς πορείας ἑνὸς λαοῦ ἀρχίζει νὰ διαγράφεται καθαρότερα, ποὺ τὸ ἀνακάτωμα πάει νὰ ξεδιαλυθεῖ καὶ νὰ ὁδηγήσει στὴν ἀρχὴ τῆς ἀποκατάστασης τῶν αἰτημάτων καὶ, κατὰ συνέπεια, τῆς ἔκφρασης τοῦ λαοῦ, οἱ ὁρίζοντες ξανοίγουν, ἡ ματιὰ βλέπει, ἡ ψυχὴ πάλλεται καὶ μέσα ἀπὸ τὴν ἀκαταστασία καὶ τὸ μπέρδεμα ξεπροβάλουν, προετοιμασμένες ἀπο καιρό, οἱ δυναμικὲς κυρίαρχες μορφὲς ποὺ ἀποτελοῦν τὴ συνισταμένη τῆς ἐκφρασης τῶν ἱστορικῶν, ψυχικῶν καὶ πνευματικῶν αἰτημάτων-μας. Τότε τὸ πνεῦμα καθαρίζει, ἡ σκέψη κινιέται μ' ἐσωτερικὸ παλμό, ἡ ψυχὴ φτερουγάει, ἡ κρίση παντρεύεται με τὴν αἴσθηση καὶ γεννιέται μια πίστη.

Θα μποροῦσα ν' ἀναπτύξω με καθέκαστα λογικὰ ποιοί λόγοι πλατύτεροι, μὰ καὶ καθαρὰ εθνικοὶ με κάνουν να πιστεύω πως σε μιά τέτοια καμπή βρίσκεται η πνευματική εξέλιξη του τόπου-μας Αλλά αὐτό θ' απαιτούσε ἄπλωμα που δε χωράει στα στενεμμένα ὁρια της σημερινῆς-μου πρόθεσης, οὔτε και στο χαραχτήρα-της. Ἔπειτα προσωπικά, και σ' ὅτι αφορά εμένα μόνο, τούτη τη στιγμὴ δίνω πιό πολύ σημασία στη διαίσθηση, στη φιλοσόφηση «απο βίωση κι αισθαντικότητα» μιά κι ἔτσι μόνο ως τα τώρα παρακολούθησα την πνευματική-μας ζωή, στις περιοχὲς ἔξω από τα ἐντελῶς ἰδιαίτερα ενδιαφέροντα του κλάδου που υπηρετῶ. Τα μόνα συγκεκριμένα στοιχεία που θα επικαλεστῶ, εἶναι εκεῖνα που ἔκδηλα και αδιαμφισβήτητα προβάλουν απ' αυτό καθ' εαυτό τό γεγονός που αντιμετωπίζω τούτη τὴ στιγμή, ὅπως ἔται ειδικεμένα το αντιμετωπίζω.

Οἱ δημιουργικὲς προϋποθέσεις ἔχουν πραγματοποιηθεί από αγωνιστές του πνεύματος παλληκαρίσιους· και ο Παλαμάς στη συνείδηση του Πανελλήνιου στήθηκε, σύμβολο ψυχικότητας και πνευματικοῦ αγώνα, στο ψηλό, αδιάσειστο βάθρο-του. Τώρα, στο σημείο που διαγράφεται η αποφασιστική - κατά τη φτωχή-μου κρίση—καμπή της πνευματικής-μας ιστορίας, στό ξεκάθαρο χάραγμα της πνευματικῆς πορείας, στόν πυρήνα και το περίγραμμα της ἐκφρασης του εσωτερικοῦ νεοελληνικοῦ κόσμου, ξεχωρίζω και — ας το ξαναπῶ — πιό πολύ με «της ψυχής-μου τα μάτια», ξεχωρίζω σε μιά δυναμική και περίλαμπρη καμπύλη. τη μορφή του Ἀγγελου Σικελιανοῦ. Αλλα ποιά εἶναι τα παραπάνω αναφερόμενα στοιχεία που θέλω να επικαλεστῶ; Πρώτα και κύρια, αυτή η ἴδια η ὑπαρξη του Σικελιανοῦ. Ενός ανθρώπου κι' ενός ἔργου που το

(Συνεχεια εις την 2α σελίδα)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΖΥΜΩΣΕΙΣ ποὺ ἄρχισαν νὰ γίνωνται ἀπὸ ἡμερῶν, γιὰ τὴν ἀρτιότερη καὶ πλουσιότερη ἐμφάνιση τῶν θεατρικῶν συγκροτημάτων, μᾶς πείθει πὼς τὴν ἐρχόμενη χειμερινὴ περίοδο, τὸ θέατρο θἄχη νὰ μᾶς ἐπιδείξη καλλύτερη δράση ἀπὸ πέρυσι. Καὶ τὸ εὐχόμαστε ὁλόψυχα, γιατὶ κατὰ τὴν περίοδο ποὺ μᾶς πέρασε ἡ κατάπτωσή του ἦταν ὁλοφάνερη κι' ἡ ἀδιαφορία ὅλων, γιὰ τὴν ἀνύψωσή του, τὸ ἴδιο. Στὴν Ἑλλάδα, τὸν τόπο τῆς γέννησής του, δὲν ἐπιτρέπεται, νομίζουμε αὐτὴ ἡ κατάντια κι' αὐτὴ ἡ ἀδιαφορία — τῶν ἐπιχειρηματιῶν του ἐνδιαφερομένων μόνο γιὰ τὶς εἰσπράξεις τοῦ ταμείου τους καὶ τῶν ἁρμοδίων ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴν ἔχουν ἕνα κόσκινο γιὰ τὸ διάλεγμα, κι' ἕνα ποσὸ μαζὶ μὲ τὰ τόσα ποὺ διαθέτουν γιὰ νὰ ἐπιχορηγοῦνται ἕνας δυὸ θίασοι σοβαροὶ ποὺ λογαριάζουν τὴν Τέχνη καὶ ἀδιαφοροῦν μὲ τὴ σειρά τους, γιὰ τὸ πολὺ κοινὸ καὶ τὶς προτιμήσεις του....

■

ΚΑΙ Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΠΟ ΣΧΕΤΙΚΗ εἰδησεογραφία τῶν ἐφημερίδων, κι' ἀπὸ ἄλλα ποὺ διαβάσαμε, κι' ἀπ' τὸν κινηματογράφο φέτος πρέπει νὰ περιμένουμε ἐκπλήξεις. Οἱ ταινίες ποὺ θὰ μᾶς ἔρθουν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ αὐτὸ τὸ χειμῶνα προαναγγέλονται ὡς μεγάλες ἐπιτυχίες τῆς κινηματογραφικῆς τέχνης καὶ παραγωγῆς, - καὶ τὸ πιστεύουμε, γιατὶ ξέρουμε τὶς προόδους ποὺ κατήγαγε αὐτὸ τὸν καιρὸ ὁ κινηματογράφος. Ἔτσι περιμένουμε μόνο τὴν ἐπαλήθευση τῶν ἐκπλήξεων αὐτῶν γιὰ νὰ χαροῦμε κι' ἐμεῖς τὶς νέες προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ κινηματογράφου.

■

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

ΑΚΟΥΣΑΜΕ γιὰ τὴν ἐξουσιοδότηση ποὺ ἐζήτησε διὰ μιᾶς ὑπογραφῆς τους τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἀπὸ τὰ μέλη τῆς «Ἑταιρείας Λογοτεχνῶν» σχετικὰ μὲ τὴν ἐκλογὴ νέων μελῶν, ποὺ ὑπάρχει «ὑπὸ ἔλεγχον καὶ ἔγκρισιν» ἀπὸ καιροῦ. Ἐπικροτοῦμε τὸ ζήτημα καὶ νομίζουμε πὼς αὐτὸ θὰ ἔπρεπε ἀπὸ καιρὸ νὰ εἶχε γίνη. Τέτοια ἔγκριση ἔπρεπε νὰ τὴν εἶχε ἀπ' τὴν ἴδια μέρα τῆς ἐκλογῆς του τὸ νέο Διοικητικὸ Συμβούλιο. Ἀλλὰ μὲ μιὰ προϋπόθεση — πὼς δὲν τὴν πέρνουν γιὰ νὰ γίνη κατάχρηση, ἢ νὰ κανονιστοῦν τὰ *προσωπικὰ* τῶν κ.κ. Συμβούλων, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἐπίλυση ὅλων τῶν ἐκκρεμούντων ζητημάτων, γιατὶ συνήθως ἔτσι γίνεται πάντα καὶ πολὺ φοβούμαστε πὼς κι' αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ ἴδιο θὰ συμβῆ... Ἔτσι γιὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνθοῦμε ἀπὸ τὴν... παράδοση καὶ τὴ συνήθεια...

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ "ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΝΤΡη,,

Λάβαμε καὶ δημοσιεύουμε τὸ παρακάτω γράμμα τοῦ κ. Μίνου Ἀνδρουλιδάκη, σχετικὸ μὲ τὸν Πανγυρικὸ «Καλλιτεχνικὸ Κόσμο» τὸν ἀφιερωμένο στὴ «Φωτεινὴ Σάντρη» καὶ τὸ μεγάλο δημιουργό της κ. Γρηγόριο Ξενόπουλο.

Κύριε Διευθυντά,

Διάβασα, ὁλόκληρο τὸ 2ο φύλλο τοῦ «Καλλιτεχνικοῦ Κόσμου» τὸ ἀφιερωμένο στὸν ἀγαπητό μου φίλο καὶ τακτικὸ συνεργάτη μου στὸν «Ἡμερήσιο Κήρυκα», τὸν καιρὸ ποὺ βγαίνανε αὐτὰ ἤμουν διευθυντὴς τοῦ *κ. Γρηγόριο Ξενόπουλο*. Μπράβο σου γιὰ τὴν ἐμπνευση. Μπράβο γιατὶ μᾶς ξανάφερες. ἐμᾶς τοὺς μεσοκόπους, στὴν ὡραία ἐποχή, ποὺ τόσο παραστατικὰ τὴ ζωγραφίζει, ἄλλος ἀγαπημένος συνεργάτης μου παλαιότερα, στὸ Ραδιοφωνικὸ σταθμό, ὁ μοναδικὸς στυλίστας μας κι' ἀνώτερος ἄνθρωπος, ὁ *Στράτης Μυριβήλης*. Ὑπάρχει μέσα μου, ἡ ἴδια ὀφειλὴ ποὺ κίνησε τὸ Στράτη, νὰ γράψη τὸ ὑπέροχο σημειώμά του «*Ἕνας ἄνθρωπος καὶ ἕνα ἔργο*».

Ὁ «*Κόκκινος Βράχος*» εἶναι τὸ πρῶτο Ἑλληνικὸ μυθιστόρημα ποὺ ἠρθε νὰ ξαφνιάση καὶ νὰ ταράξη τὴν ψυχὴ ἑνὸς μικροῦ παιδιοῦ μὲ μεγάλα ὄνειρα κάτω ἐκεῖ σὲ μιὰ Κρητικὴ πολιτεία πρὶν ἀπὸ πολλὰ—πολλὰ χρόνια. Κι' ἔκλαιγε κι' ἔλυωνε ἡ καρδιά μου κι' ἀναρωτιόταν καὶ σκέφτοταν, ὅσπου βρέθηκα κι' ἐγὼ ἐνώπιος ἐνωπίῳ μὲ κείνη ποὺ ζωντάνευε κείνο τὸ καιρὸ τὴν ἄτυχη ἡρωΐδα στὴν Ἀθηναϊκὴ σκηνή, τὴ μεγάλη ἀ' ἀσύγκριτη καλλιτέχνιδα τὴν *Κυβέλη*, ἰὰ νὰ διατηρήσω ὡς τὸ σήμερα ἀγνὴ κι' ἀμόλυντη τὴν ἀνάμνηση τῆς *Φωτεινῆς* καὶ τοῦ δημιουργοῦ της.

Ζῶ ὅλα τοῦτα μέσα μου, σὰ νάταν χτές, κι' ὅμως πάλι προχτὲς βλέποντας τὴ Μανολίδου νὰ ξαναζωντανεύη τὸ παληὸ ὄνειρο τόσο ὑπέροχα, ξανάζησα τὶς ὡραῖες παληὲς ὧρες, ξέχασα πῶς εἶμαι μεσόκοπος, θυμήθηκα τὴ μικροῦλα Κρητικὴ πολιτεία ποὺ πρωτοδιάβασα τὴ «*Φωτεινὴ Σάντρη*» καὶ τὰ ζεστὰ δάκρυα ποὺ ἔχυσε ἡ καρδιά μου διαβάζοντας τὸ βιβλίο ξαναζωντάνεψαν καὶ μοῦ θέρμαναν τὴ καρδιά.

Τοῦτα, ποὺ κυττάζοντας δίπλα μου, κατάλαβα πῶς τἄνοιωθαν τὸ ἴδιο, οἱ ἐνθουσιασμένοι καὶ συγκινημένοι θεατές, φτάνουν γιὰ τὸ δημιουργὸ τῆς «*Φωτεινῆς Σάντρη*».

Μ' ἐκτίμησι

ΜΙΝΩΣ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ὑπηρεσίαι : ΤΥΠΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ καὶ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΣ

- ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ : τὴν ἐπιμέλεια περιοδικῶν καὶ βιβλίων, τὴν εἰκονογράφηση ἐξωφύλλων καὶ κειμένων, τὴν προμήθεια παραγγελιῶν παντὸς εἴδους σχετιζομένου μὲ πνευματικὸ περιεχόμενο, βιβλίων κλπ.
- ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ : στὶς ἐφημερίδες τῶν ἐπαρχιῶν, στὰ περιοδικὰ καὶ γενικὰ στὸν τύπο ὅ,τι ὕλη τοῦ χρειάζεται γιὰ τὴ συμπλήρωσή τους, (ἀνταπόκριση, ἄρθρο, χρονογράφημα, τηλεγραφήματα, ρεπορτάζ μυθιστόρημα, διήγημα, ὡς καὶ κάθε ἄλλου εἴδους συνεργασίες).
- ΔΙΑΦΗΜΙΖΕΙ : βιβλία καὶ περιοδικά, διαλέξεις, ἐκθέσεις, συναυλίες καὶ ἐν γένει κάθε πνευματικὸ δημιούργημα, ὀργανώνει καλλιτεχνικὰ προγράμματα καὶ στέλνει ἀποκόμματα γιὰ κάθε ζήτημα ποὺ θὰ τοῦ συστηθῆ νὰ τὸ παρακολουθήση.

[Ρωτήσετέ μας γιὰ ὅ,τι ἐνδιαφέρεστε καὶ ζητήσατέ μας πληροφορίες, γράφοντάς μας : Γραμματοθυρίς 320, Ἀθήνα].

Ο ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ ΑΝΑΜΕΣΟ ΜΑΣ

(Συνέχειο ἐκ τῆς ἐν τῆς σελίδος)

βιβλίο-του «Ἀντίδωρο» (ἀπ' ἀφορμὴ-του κινιέμαι σ' αὐτές τις σκέψεις) δίνει μιὰν ἀμυδρὴ μόνο ἰδέα, κι ὡς-τόσο — μὲ τὸ σχέδιο, μὲ τὴν οὐσία καὶ μὲ τὸ βάρος-του — χρήσιμη γιὰ νὰ τον ἀντικρύσουμε καθὼς του πρέπει, ἀρκετὴ γιὰ νὰ στήσαι ἀνάμεσό-μας τον ποιητή, ἑστία δύναμης, πηγὴ ζωῆς, ἐρισμα σιγουριᾶς. Τὸ ἔργο του γενικότερα, εἶναι μεγάλο. Μεγάλο σε ὄγκο καὶ σὲ δύναμη, σὲ περιεχόμενο ἰδεῶν καὶ σὲ ψυχικοὺς παλμοὺς, σε εσωτ-ερικὰ ἐνατενίσματα καὶ σε σχήματα ἐκφρασης. Η ὡρα-του ἔφτασε καὶ θὰ ἐεχυθεῖ μιὰν ἡμέρα σα χείμαρος ζωῆς, σα ζωοδότρα πνοή, νὰ θερμανάει καὶ νὰ κινήσει τὸ Πανελλήνιο. Καὶ νὰ το ξεπεράσει [Που για πολλοὺς δικούς μας καὶ πολλοὺς ξένους ἐτώγει ξεπερασμένο απο χρόνια].

Μοίρα ἀνώτερη, θεῖκη, γιατὶ η αποστολὴ του ποιητὴ απ' το θεό κρατιέται, συσσώρεψε το ἔργο αὐτό απο χρόνο σε χρόνο, κι απὸ στιγμὴ σε στιγμὴ, για να το δώσει σ' ὁλη-του την ἔκταση, σα θα σήμαινε η ἱστορικὴ-του ὡρα. Λίγοι το πλησιάσαν κοντύτερα, πολλοὶ το διαιστάνονται κι ὁλοι το αναμένουν. Μα κι ὁλα μια *πίστη* εἶναι *δημιουργηθεί*. Σήμερα, ὅσο βλέπω, ὅσο ξέρω, κι' ὅσο ζω, ξεχωρίζω πως οι πιὸ διαλεχτοὶ ἄνθρωποι που υπηρετοὺν την πνευμα-τικὴ ἐκφραση του τόπου-μας, τεχνίτες τίμιοι καὶ δουλευτές, ατενίζουν προς το Σικελιανό. Επίστεψαν. Και τοὐτο εἶναι το δεύτερο σημεῖο που μας στηρίζει τώρα.

Επίστεψαν στην αξαλίκτικὴ πραγμάτωση που ακολουθεῖ το ἔργο-του, χωρὶς κανένα σπάσιμο του ειρμοὺ και της αποστολικῆς-του γραμμῆς, που επόικοδόμησε κι επικοδομεῖ! ὁλα-του τα μέρη σ ἑνα ενιαῖο και λες, απο μια μοῖρα ανώτερη προκαθορισμένο, σύνολο. Πίστεψαν στο δάθος το απροσμέτρητο της ζωντανῆς κι' αισθαντικῆς-του σκέψης. Πίστεψαν στον αδιάσπαστο κι αδιαχώριστο ὄγκο της ἐκφρασῆς-του, που εἶναι γεμάτη απο τον εαυτό-του, που αυτὸς εἶναι γεμάτος απο την Ἑλλάδα.

Ο ποιητὴς ξεκινάει απο τη ζωντάνια και την αἴσθηση του κλίματος και της εποχῆς-του, για ν' απλωθεῖ σὲ σχήματα καθολικὰ και παγκοσμιόπνοα που ξεπερνοὺν τους στενοὺς ορίζοντες και κατακτοὺν τον κόσμο κατα μήκος και κατὰ πλάτος, στον τόπο και στο χρόνο. Η ελληνικὴ φύση και η ελληνικὴ ζωὴ δεν περιγράφονται. δίνονται ατόφια στο ἔργο τοὺ Σικελιανοὺ. Οποιο κι αν εἶναι το θέμα - του, οποια κι αν εἶναι η σπίθα της ἐμπνευσῆς - του, μυρίζεις τον αγέρα - της γεύεσαι τη γέφη-της, καρδιοχτυπᾶς με τους παλμοὺς-της. της ελληνικῆς γης. Φως διάφανο απλώνεται σ' ὁλο-του το ἔργο, το φως του ελληνικοὺ ουρανοὺ, και μια τολμηρὴ πλαστικότητα η πλαστικότητα του ελληνικοὺ τοπίου. Ἐτσι οι ἤχοι-του εἶναι οι ἤχοι της φύσης-μας, και το συνταιριασμά-τους η αρμονία της ρωμαϊκῆς γλώσσας. Πόσες συζητήσεις, πόσοι αγώνες για τη γλῶσσα, για το τυπικό-της, για το λεξιλόγιό-της. Πότε θα σημάνει η ὡρα ν' αναζητήσουμε και ν' αντιμετωπίσουμε και το ηχητικό-της ; Πόσες παρεκφθορες, πόσοι ξενικοὶ τονισμοί, πόσα διαστρεβλωτικα φενομενα καὶ ἀμαρτήματα δεν ἔχουν επηρεάσει την ελληνικὴ ηχητικὴ ! Για ὁλα θα σημάνει η ὡρα. Και τότε, περισσότερο απ' οποιοδήποτε—το πιστεύω εντελώς απόλυτα—κυριολεκτικα οποιοδήποτε κείμενο της ἐντεχνῆς νεοελληνικῆς παραγωγῆς, τα μιλήματα του Σικελιανοὺ θα μας δώδουν το σχῆμα και τον τόνο, και την αρμονία της νεοελληνικῆς λαλιάς. Τον διαδέζεις και στρογγυλεύουν στο στόμασου οι φθόγγοι, και γερεύουν με τη γεμοὺνη, ἴσως και την αγριάδα, μα και με τη χαρά, και με τς φως, και την κάποια σα νοσταλγία και το κάποιο σαν πάθος της ελληνικῆς γης. Και ξαναζωντανεύει πλέρια η ψυχικότητά μας, και αναδεύονται μέσα - μας ὁλοζώντανα τα βασικὰ σημεῖα της ελληνικῆς παράδοσης, κι η ἱστορία που ξεκινάει απο την αρχαιότητα προεκτείνεται στην ποίησή του προς το μέλλον. Γιατι τον αρχαίο κόσμο που τόσο το ζεῖ ο Σικελιανός, τον πλάθει με δημιουργὸ πνοή, τον κάνει ν' αναδεύεται και να ζεῖ μέσα μας, ὀχι σαν ἱστορία μα σαν βίωσή' και μας συνδέει ἐτσι με τις ρίζες της φυλῆς - μας.

Στη σύνθεση του ἔργου του Σικελιανοὺ το θέμα, το κλίμα, το περιβάλλον και η ψυχὴ του ποιητὴ (η ψυχὴ - μας), στήνουν ζωντανὸ και γερό, με φυσικοὺς ρυθμοὺς, το καλλιτέχνημα.

Πιὸ πολύ, σαν ξεχόλισμα της ψυχῆς, πιὸ πολὺ σαν «*ομολογία πίστεως*» αραδιάστηκαν τοὐτα ὁλα που εἶπα ως τώρα. Γ' αὐτό, μόλο που κίνητρό - τους ἤταν η εκλογὴ απο το λυρικὸ ἔργο του Σικελιανοὺ που κυκλοφόρησε με τον τίτλο «Αντίδωρο», δε ζήτησα παραδείγματα οὐτε μέσ' απ' αὐτό. Ἄλλωστε στη συνείδησή - μου, ολόκληρη η συλλογή, καθώς θα κι' ὁλο-του το ἔργο, στέκει παράδειγμα. Ας καταφύγουν ὁσοι θέλουν στο βιβλίο. Μάλιστα πιστεύω πως το διάβασμά - του θα κάνει και σ' εκείνους καθώς ἔκανε και σ' εμένα, πιὸ επιταχτικὸ το αἴτημα ν' αποχτήσουμε μιὰ μέρα—ὁσο πιο γρήγορα—ὁλο το ἔργο, το ὡς τα τώρα ἑτοιμο του ποιητὴ.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟν

ΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
1943 - 1944
(Ἀπόφασις Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς 26-7-1943)

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

1) Εὐριπίδου «ΕΚΑΒΗ»
2) Λέσσιγκ «ΜΙΝΑ ΦΟΝ ΜΠΑΡΝΕΛΑΜ»
3) Σαίξπηρ «ΜΑΚΒΕΘ»
4) Θ. Συναδινοῦ «ΣΤΗΝ ΚΑΨΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ»
5) Λ. Πιραντέλλο «ΟΠΩΣ ΜΕ ΘΕΛΕΙΣ»
6) Γαβρ. Ντ' Ἀννούντζιο «ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ ΝΤΑ ΡΙΜΙΝΙ»
7) Ἐρρίκου Ἴψεν «ΕΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ»
8) Βίκτ. Οὐγκώ «ΡΟΥΪ ΜΠΛΑΣ»
9) Μπέραρ Σῶ «ΑΝΘΡΩΠΟΣ καὶ ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ»

ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

1) Σαμάρα «ΡΕΑ»
2) Πονκιέλι «ΤΖΟΚΟΝΤΑ»
3) Μασνὲ «ΜΑΝΟΝ»
4) Σμετάνα « Η ΠΟΥΛΗΜΕΝΗ ΜΝΗΣΤΗ»
5) Ὠντρὰν «ΜΑΣΚΩΤ»
6) Ὠμπὲρ «ΦΡΑ ΔΙΑΒΟΛΟ»
7) Τρία ἑλληνικὰ μονόπρακτα «ΒΑΡΒΟΓΛΗ - ΣΚΛΑΒΟΥ - ΛΑΥΡΑΓΚΑ»
8) Βέρντι «ΔΟΝ ΚΑΡΛΟΣ»
9) Βάγνερ «ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ»

ΠΟΛΥ ΓΡΗΓΟΡΑ "ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ" ΜΗΝΙΑΙΑ ΤΕΥΧΗ
ΓΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Συνεργασίες τῶν ἀρίστων ἀπ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς τέχνης
Θὰ πληρώση κάθε ἔλλειψη καὶ θἄναι τὸ περιοδικὸ ποὺ μᾶς ἔλειπε.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ

Ο «Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν» ἐξέλεξε τελευταίως ὡς τακτικὰ μέλη του τοὺς κ. κ. Γεώργιο Θ Σταυρόπουλο, Νίκο Παπᾶ, Βάσο Χανιώτη, Γεώργιο Ἀρβανιτάκη, Γιάννη Θωμόπουλο καὶ τὸς κυρίας Τίλα Μπαλῆ καὶ Ρίτα Μπούμη—Παπᾶ.

Ὁ αὐτὸς Σύνδεσμος γνωστοποιεῖ εἰς τὰ μέλη του, ὅτι ὁ ἐκ τῶν μελῶν του Γιάννης Τρίκκης (Ἰατρὸς κ. 1 Φίτσιος, Καποδιστρίου 29) εὐγενῶς προσφερόμενος θὰ ἐξετάζη ταῦτα ὡς καὶ τοὺς οἰκείους των δωρεὰν καθημερινῶς ἀπὸ 11—12 π. μ. καὶ 5—6 μ. μ., κατόπιν δὲ συνεννοήσεώς του μετὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου κ. Καρζῆ θὰ παραπέμπη τούτους διὰ σημειώματός του εἰς τοὺς πάσης εἰδικότητος ἰατροὺς τῶν Κ.Ε.Π. ὡς ἐπίσης θὰ τοῖς παρέχη συνταγὰς πρὸς προμήθειαν φαρμάκων καὶ ἰδιοσκευασμάτων εἰς εὐφθηνοτάτας τιμάς.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου, ὅτι πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν διὰ δελτίου ταυτότητος δίδων ν' ἀπευθύνωνται καθ' ἑκάστην ἀπὸ 12—1 μ. μ. εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα κ. Γερ. Π. Ἀμπάτην (Ἑρμοῦ 43).

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ὁ «**Καλλιτεχνικὸς Κόσμος**» κρίνει τὰ βιβλία ποὺ τοῦ στέλνονται σὲ δύο ἀντίτυπα, καὶ ἀναγγέλει ἐκεῖνα ποὺ τοῦ στέλνονται σ' ἕνα ἀντίτυπο.

ΤΑΤΙΑΝΑΣ ΣΤΑΥΡΟΥ : «*Τὸ καλοκαῖρι πέρασε*», Διηγήματα, ἔκδοση «Γλάρου», 1943.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗ : «*Νυκτερινὴ Ἱστορία*», Διηγήματα, ἔκδοση «Γλάρου», 1943.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗ : «*Τὸ Χαμένο Νησί*», φανταστικὴ νουβέλλα, σελ. 168, ἔκδοση πολυτελὴς «Ἀετοῦ», 1943.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ : «*Ἁπλὲς καὶ παράξενες ἱστορίες*», Διηγήματα, σελ. 100, Ἀθήνα 1943.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ : «*Χαρά μου*», ποιήματα, σελ. 104, Ἀθήνα 1943.

Ε. ΜΠΕΛΛΟΥ : «*Ὁ Ἀποτυχημένος*», τρίπραχτο δράμα, σελ. 64, Ἀθήνα 1943.

ΠΑΥΛΙΝΑΣ ΠΕΤΡΟΒΑΤΟΥ : «*Θ' αὐτοκτονήσω*», σατυρικὰ διηγήματα, σελ. 64, Ἀθήνα 1943.

ΧΡ. ΚΟΥΛΟΥΡΗ : «*Πρωϊνὸ ξεκίνημα*», ποιήματα, σελ. 50, Ἀθήνα 1943.

ΧΡ. ΛΕΒΑΝΤΑ : «*Ἡ φαμίλια τοῦ Νῶε*», διηγήματα, σελ. 128, Ἀθήνα 1943.

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ : «*Ὁ παράδοξος Γκόζλος*», διηγήματα, σελ. 112, ἔκδοση «Ἠώς», 1943.

(Γιὰ τὰ παραπάνω θὰ γραφτοῦν βιβλιοκριτικὲς σύντομα).

ΕΡΡΙΚΟΥ ΙΨΕΝ : «*Ὁ μικρὸς Εὐολφ*», τρίπραχτο δράμα, μετάφρ. Λέοντος Κουκούλα, σελ. 100, ἐκδότης Γκοβόστης, 1943.

ΑΛΚΙΦΡΟΝΟΣ : «*Ἐρωτικὲς ἐπιστολές*», μετάφρ. Γρηγ. Στεφάνου, σελ. 80, ἔκδοση «Ἀετοῦ», Ἀθήνα 1943.

Ε. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ : «*Τὸν καιρὸ τῆς Μαύρης*», χρονικὰ καὶ ρεπορτάζ, σελ. 144, Ἀθήνα 1943.

Ν. ΧΑΓΕΡ-ΜΠΟΥΦΙΔΗ : «*Αὐτοβιογραφία*», ποιήματα, σελ. 75, Ἀθήνα 1943.

ΓΕΩΡΓ. Σ. ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΥΛΟΥ : «*Ψυχιατρικὴ καὶ Λογοτεχνία*», Ἀθήνα 1943.

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ ἡμερῶν

ΤΑΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ
"ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΕΣ,,
Τόμος ἀπὸ διηγήματα καινούργιας τεχνοτροπίας γιὰ τὰ ὁποῖα ἐξεφράσθη μὲ πολὺ θαυμασμὸ ἡ κριτική.
ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΑΝΤΡΗ

ΤΡΙΠΡΑΚΤΟ ΔΡΑΜΑ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Θέατρο «**Πάρκ**».— Θίασος : **Παπᾶ, Δενδραμῆ, Μανωλίδου.**

Αν τὸ «Πάρκ» εἶχε δουλέψει τὸ καλοκαίρι ὄχι μὲ τὸ πνεῦμα ποὺ τ' ὁδήγησε στὸ «Λάζαρο», θὰ εἶχε περισσότερην ἀξία καὶ ὁ ἐορτασμὸς τῆς «Φωτεινῆς» γιατὶ φαίνεται κάπως περίεργο θέατρα τῆς ρουτίνας καὶ τοῦ συμβιβασμοῦ νὰ παίζουν ἔργα ἑκατομμυρίου φορὲς κατώτερα ἀπὸ τὴ δυναμικότητα τῶν ἠθοποιῶν τους καὶ νὰ θυμοῦνται ξαφνικὰ νὰ τιμήσουν ἕνα πρωτοπόρο τῆς ἐποχῆς του· λείπει ἔτσι ἡ πνευματικὴ δικαιολογία, γιατὶ μόνο ἐκεῖνοι ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὸ καλύτερο ἔχουν τὴν ἠθικὴ ἄδεια νὰ γυρίζουν βλέμματα νοσταλγικὰ πρὸς τοὺς ἀγωνιστὲς τῆς παλαιότερης ἐποχῆς. Ὡς τόσο θέλω γιὰ παρηγοριά μας νὰ παραδεχτῶ ὅτι στὴν ἐπανάληψη τὴν πανηγυρικὴ τῆς «Φωτεινῆς» κυριάρχησε ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν συγγραφέα καὶ ὄχι τυχὸν ἐλαφριὰ διάθεση ἐμπορίου. Τοῦ κ. Ξενόπουλου τοῦ ἀξίζει κάθε βαθιὰ τιμή, ἂν καὶ εἶναι κάτι φορὲς ποὺ ἑνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ μᾶς παρουσιάζεται γεμάτος χάρες, ἀλλοτε πάλι ξέρει μὲ μιὰ κλωτσιὰ νὰ χύνη τὸ γάλα στὸ χῶμα, ὅταν κάθεται νὰ ἐπαινῆ τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλο. Εἶναι ἀδύνατο ὅμως νὰ ξεχαστῆ πὼς ἔχει γράψει τὸν «ψυχοπατέρα» καὶ πὼς ἡ καλὴ τύχη τοῦ θεάτρου μας τὸν διάλεξε γιὰ νὰ ἐκφράση τὶς νεωτεριστικὲς τάσεις ποὺ μπήκανε στὸν τόπο μας μὲ τὸ κωμειδύλλιο τὶς ἐξύψωσε τὶς ἐξευγένισε καὶ τὶς ἐμπέδωσε κυρίως ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς μορφῆς. Πιστεύω ἀκλόνητα πὼς τὸ θεατρικὸ μας μέλλον θὰ εἶναι σπουδαῖο, ἂν βαθύνουν τὸ βλέμμα τους οἱ συγγραφεῖς μέσα στὰ γεγονότα τὰ οὐσιαστικὰ τοῦ βίου μας καὶ ἂν συλλάβουν τὸ νόημά τους ὅπως μπόρεσε νὰ συλλάβη στὸν καιρό του τὴ νέα μορφὴ ὁ κ. Ξεν. Μάλιστα θὰ τοὺς στέκεται πάντα βοηθὸς καὶ παράδειγμα κ' ἐὰν στὴν τεχνικὴ ἔχει ἀλήθεια προχωρήσει περισσότερο, τοῦτο εἶναι τιμὴ καὶ στοὺς ἄλλους πρεσβύτερους καί, πιὸ πολὺ σ' ἐκεῖνον, ποὺ τὸ παράδειγμά του ἔγινε γόνιμο κι' ἂν στέκη σήμερα ἡ «Φωτεινὴ» στὴ σκηνή, τοῦτο φανερώνει ὅτι δὲ θὰ μποροῦσε νὰ ἔχουμε πέρα γιὰ πέρα πεποίθηση στὴν τεχνικὴ πρόοδο ποὺ σημειώσα λίγο πιὸ πρὶν εὔχομαι νὰ βρεθοῦν γρήγορα συγγραφεῖς ποὺ νὰ ρίζων ἀκόμη πολὺ ὄπως τόλμησε ὁ κ. Ξεν., ὅταν δὲν καταδέχτηκε νὰ γράψη οὔτε ἰαμβικὴ τραγῳδία οὔτε κωμειδύλλιο· οἱ σημερινοὶ μάλιστα χρειάζονται λιγότερο κόπο, νὰ γίνουν ποιητές· ἡ ποίηση ἀκόμη δὲν ἔχει φωλιὰ στὸ θέατρό μας.

Παραδεχτήκαμε ὅτι ὁ σεβασμὸς ἔφερε στὸν ἑορτασμό. Γνήσιο σεβασμὸ ἔδειξε τὸ κοινὸ τῆς «πρώτης»· ἀπὸ τὴ σκηνὴ ὅμως ἔλειψε ὁ σεβασμός πιέζω τὸν ἑαυτό μου νὰ παραδεχτῆ πὼς ὑπῆρχε, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ τὸ πιστέψω ὡς τὸ τέλος τοῦ σημειώματος· πρέπει νὰ λέγεται καὶ ἡ ἀλήθεια κάποτε-κάποτε· φίλος μὲν Δενδραμῆς, φίλτερος Παπᾶς, φιλτάτη δ' ἀλήθεια. Μ' ἕνα λόγο ἡ παράσταση ἤτανε ἀπολύτως φάλτση· λίγες βιαστικὲς δοχιμὲς καὶ γιὰ εὐκολία τὸ ἔργο μετατοπίσθηκε ἀπὸ τὴ δική του τὴν ἀτμοσφαῖρα, συγχρονίσθηκε καὶ παίχθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ νόημά του τὸ σκηνογράφημα τοῦ κ. Κλώνη ἤταν ὡραῖο στὸ μάτι καθὼς καὶ τὰ ἐπιπλά του δὲν φαντάζομαι ὅμως νὰ ἤταν ἀρχοντικὸ Ζακυνθινό· δὲ φάνηκε κάπως ὁ κόκκινος βράχος οἱ σκηνὲς ποὺ γινότανε λόγος γι' αὐτὸν γινόντουσαν πλάϊ· βέβαια τὸ βάθος τῆς σκηνῆς τὸ λιγοστὸ δὲν ἐπέτρεπε κάτι τέτιο, ἀλλὰ τὸ λάθος ὑπῆρχε. Ὅταν βλέπω Ἴψεν μὲ βεστιάριο αἰσθάνομαι ὅτι γίνεται κάτι τι σὰν ἀτιμία, γιατὶ ὁ Ἴψεν δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ροῦχα· ἡ «Φωτεινὴ» ὅμως τὰ ζητάει· ἡ σύνθεση καὶ ἡ τέχνη τοῦ ἔργου τὰ θέλουν· Ἠ κ. Μανωλίδου ἤτανε κάπως ἴσως πιὸ ἀσύγχρονα ντυμένη καὶ μὲ τὰ ἴδια ἔξοδα θὰ ντυνότανε πιὸ σωστά, ὁπότε θὰ ἔπρεπε νὰ ντυθοῦν πιὸ παλαϊκά, ὄχι ἀπὸ φιλαρέσκεια παρὰ γιὰ νὰ ἑρμηνευθοῦν καλύτερα οἱ ρόλοι καί τὸ ἔργο. Βιαστικὰ ὅμως ἀνέβηκε χωρὶς ἄνεση καὶ χωρὶς τὸν καιρὸ τὸν ἀπαραίτητο γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ δημιουργία. Θέλω θερμὰ νὰ ἐπαινέσω τὴν κ. Μηλιάδη, τὸν κ. Παρασκευᾶ καὶ τὸν κ. Δενδραμῆ· μπορεῖ νὰ παίζη ἕνας ἠθοποιὸς καλά, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι καὶ τὸ ἔργο ἱκανοποιητικὰ ἑρμηνευμένο ἡ ψυχή μου δὲν αἰσθάνεται τὴ δύναμη νὰ ἐπαινέση τὴν κ. Μανωλίδου· δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ τὴν γνωρίζω πάρα πολύ· θὰ παρακαλέσω τὸν κ. Παρασκευᾶ, τὸν πιὸ σεβαστὸ στὴν ἡλικία, νὰ μὲ παρουσιάση· γιατὶ ἂν μιλήσω τώρα ἀναλυτικὰ γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἐπεχείρησε νὰ «δημιουργήση» τὸ φινάλε καὶ γιὰ κάτι ἄλλες του ἀδεξιότητες, θὰ βγῶ καὶ πάλι «ἔξω ἀπὸ τὸ συνηθισμένο μου τάκτ» πρὸς τὶς κυρίες ὅπως θὰ ἔλεγε ἕνας ἀξιόλογος συνάδελφος. Μένω μὲ τὴ γνώμη μου κι' ὅταν πνεύσει ἀέρας περισσότερου πολιτισμοῦ στὸ θέατρό μας θὰ εἶμαι κι' ἐγὼ εἰλικρινέστερος πρὸς τοὺς ἀναγνῶστες μου. Ἡ τύχη πάντοτε δὲν φαίνεται ὅτι εὐνοεῖ τὴν κ. Μανωλίδου περίφημη στὸ πρῶτο ἔργο τοῦ καλοκαιριοῦ· ὕστερα θαύμασα, μέσα μου, τὸν κ. Ροντήρη ποὺ μποροῦσε νὰ τὴν χρατῆ πάντα σὲ πολὺ σημαντικὸ ὕψος ἄλλοτε. Δὲ νοσταλγεῖ τὰ χρόνια τῆς ὑπηρεσίας της μαζὶ του ἡ ὡραία πρωταγωνίστρια τοῦ «Πάρκ» ;

Ὅταν ἀρχίση ἡ χειμωνιάτικη δουλειὰ θὰ βρῶ, τὴν εὐκαιρία νὰ μιλήσω γιὰ τὸν κ. Παπᾶ μὲ τὸν ὑψηλὸ τόνο ποὺ ταιριάζει στὴ βαθύτατη ἀγάπη μου στὸ ἐξαιρετικὸ τάλαντο. στὴ μόρφωσή του τὴ θεατρικὴ καὶ τὴν ἄλλη· τότε θὰ τὸν δῶ σ' ἔργα καὶ σὲ ρόλους ἀντάξιους μὲ τὴ δυναμή του — πρὸς θεοῦ δὲν ἐννοῶ ὅτι ὁ ρόλος τῆς «Φωτεινῆς» ἤταν κατώτερός του—θὰ ἔπρεπε νὰ κάνω λόγο πιὸ πολὺ γιὰ μιὰν ἀναμελιά, γιὰ μιὰ κούραση, γιὰ μιὰ πλουσιότερη δίαιτα ἴσως ποὺ εἶναι γι' αὐτὴν ἔνοχος ξεχωριστὰ διαλεχτὸς πρωταγωνιστής διάβολε ! Δὲν παχαίνει ὅποιος εἶναι θιασάρχης «ᾧ τοσοῦτα μέριηλε». Στηρίζω ἀκόμη πολλὲς ἐλπίδες στὸ ὅτι θὰ ἔχουνε μαζὶ τους καὶ τὸν κ. Βεάκη, τὸν κολοσσό, τὸν πιὸ γλυκό, τὸν πιὸ γόνιμο, τὸν πιὸ γεμᾶτο ἀπὸ φαντασία ἠθοποιό μας· ὁ κ. Βεάκης ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ κρατήση στὸ ἀνώτερο ἐπίπεδο, ποὺ εἶναι ἄξια, τὰ τρελλούτσικα τὰ νειᾶτα. Ἀλλά, θὰ ἔλεγε κανείς, ὁ κόσμος πάει ὁπωσδήποτε· αὐτὸ σημαίνει πὼς ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ κοροϊδεύεται, δὲν θὰ πῆ ὅμως ὅτι πρέπει καὶ νὰ τὸν κοροϊδεύουν. Ἐγὼ βέβαια δὲν περιμένω τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, ἄλλο εἶναι τὸ ἰδανικό μου· ἔχω ὅμως πολλὴ ἐπιθυμία, φλογερότατην ἂν πῶ, νὰ βλέπω τοὺς ἄλλους πιὸ κοντὰ πρὸς τὴν ἀπόλυτη τέχνη. γιατὶ λαχταρᾶ ἡ ψυχή μου τὴν ἠδονή τοῦ ἐπαίνου.

ΓΙΑΝ. ΣΙΔΕΡΗΣ

Υ. Γ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Η ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ

Γ'. (Τελευταῖο)

Οἱ μεγάλοι ὅμως σταθμοί, Ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς καὶ Βυζαντινὸς Πολιτισμός, σιγά-σιγά ἔχασαν μέσα στὴν ὑποδούλωση τὴ μεγάλη τους σημασία καὶ τὸ δημιουργικὸ τῆς Λαϊκῆς τέχνης πνεῦμα ὅσο φωτεινὸ κι' ἂν εἶνε. δὲν ἔχει τὴν αὐθεντικὴ ὁλοκλήρωση τῶν μεγάλων σταθμῶν, μὰ οὔτε καὶ ἔγκαιρα κατανοήθηκε ἀπὸ τὸ μικρὸ νέο Κράτος τοῦ 1821, οὔτε καὶ ἡ συμβολή του στὴν περιέργεια τῶν δδηγητῶν τοῦ νέου μικροῦ κράτους σὰ Λαϊκὴ ἐφευρετικότητα σὲ λύσεις ἀρχιτεκτονικοῦ καὶ διακοσμητικοῦ κριτηρίου, τοῦ ὑποδουλωμένου τεχνίτη, κι' ἀρχιμάστορα, ἔκαμε κτυπιτὴ ἐντύπωση.

Τὸ νέο μικρό μας κράτος ἐπεζήτησε στὰ πρῶτα του βήματα νὰ ἐπιβάλη τὴν Ἑλληνιστικὴ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς Εὐρώπης κι' ἔτσι τὰ νησιά μας καὶ τὰ Μακεδονικὰ Βυζαντινὰ ὑπολείματα τῆς ἀρχοντικῆς ἀρχιτεκτονικῆς δὲ χρησιμοποιήθηκαν, ἢ στὴν ἐντότικα ἐφαρμογή τους ποὺ καὶ ποὺ χαρακτηρίστηκαν, σὰν τούρκικα ὑπολείματα ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὸ Ναύπλιο, στὴ Σύρα κλπ. πόλεις τῆς Ἑλλάδας. Μόνο στὸν 20ο αἰῶνα ἄρχισε κάποια ζωηρὴ κίνηση γύρω ἀπὸ τὸ Λαϊκὸ αὐτὸ μεγαλεῖο ποὺ ὁ ὑπόδουλος ἑλληνισμὸς δημιούργησε μὰ καὶ ἀνέπτυξε καὶ σὲ τομεῖς ἔργων οἰκοδομικῶν, τοπογραφικῶν ἀναγκῶν. Τὴν πρωτοβουλία αὐτὴ τὴν εἶχε ὁ Ἀρ. Ζάχος.

***

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν κατανόησι τῆς συμβολῆς τοῦ Λαϊκοῦ παράγοντα στὴν τέχνη τὴν αὐθόμητη μὰ καὶ καθιερωμένη στὶς μάζες τοῦ Λαοῦ μας στὰ νησιά, στὶς Μακεδονικὲς ἐπαρχίες, ἀκόμα στοὺς Θεσσαλικοὺς κάμπους καὶ στὰ Ἠπειρώτικα σπήτια, σήμερα, ἀπὸ τὴ ξενικὴ σπούδη κι' ἀπὸ μεταφορὰ σὲ μεταφορὰ κι' ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ ποὺ ἄφισαν ὁ γλύπτης Δρόσης ὁλοκληρωμένο στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἢ ὁ Μαργωρίτης στὴν αἴθουσα τῶν τροπαίων στὰ παλιὰ τὰ Ἀνάκτορα Ἀθηνῶν πλαισιωμένα ἀπὸ τὴν ἑλληνιστικὴ θεωρία τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁ Λαός μας καὶ ἡ προηγμένη κοινωνία μας ὅπως φαίνεται στὰ ἐρωτήματά τους πιὸ πάνω--ποὺ εἶναι καὶ τὸ θέμα μας - δίκαια ρωτάει : Γιατὶ ἕνας καλὸς κι' ἄξιος ποὺ δυναμικὸς σὲ ἁπλὲς μονάδες γλυπτικῶν ἔργων "Ἑλληνας γλύπτης, δὲ φανερώνει παράλληλα καὶ τὸ συνθετικό του ἔργο ; Τὴν ἀπάντηση τὴ δίνει ἡ προγενέστερη ἐποχὴ στὸ 19 αἰῶνα τὸ δικό μας ποὺ ἀνέθεσε στὸ Δρόση γιατὶ τὸ ἤθελε καὶ γιατὶ συντελεστὴς ὑπῆρξε ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶνας τοῦ 1821 καὶ ἡ θεληματικὴ μετέπειτα ὀργάνωση τῶν ὡς τὸ 1821 ὑποδουλωμένων. Θέλησαν τότε οἱ νικητὲς καὶ οἱ δδηγητὲς τὰ μνημειώδη ἔργα, ὅπως ὁ Περικλῆς θέλησε τὸν ἄσσο τῶν ἀρχαίων μας μνημείων τὸ ἀρχιτεκτονικὸ συγκρότημα τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀθήνας μας. Τὰ ἑκατὸ χρόνια ἄλλωστε τῆς ἐλευθερίας μας καὶ κάτι, εἶναι παρήγορο καὶ βέβαιο κι' ἀντίθετα ἀπὸ κεῖνο ποὺ ἔγινε σὲ ἄλλους λαούς, πῶς ἄνοιξαν τὴν ὄρεξι μετὰ τὸν Προσαλέντη σὲ καλλιτέχνες καὶ σὲ κοινωνία στὸν τόπο μας γιὰ μεγάλα πράγματα, γιὰ μεγάλες δωρεὲς πρὸς τὰ ἱδρύματα καὶ δημιούργησαν προϋποθέσεις γιὰ τὶς μεγάλες αἰσθητικὲς γραμμὲς τῆς ποθούμενης ἀναπροσαρμογῆς καὶ ἐπίγνωσης : Τὶ πρέπει στὸν τόπο μας νὰ κάνουμε.

Φαίνεται δὲ πῶς δὲ πρόκειται νὰ σταματήσουν οὔτε οἱ καλλιτέχνες, οὔτε ἡ κοινωνία στὶς ἁπλὲς ἀποδείξεις ἱκανοτήτων κι' ἀποδείξεις ποὺ ἱκανοποιοῦν, ἀλλὰ θὰ ζητήσουν τὴν εὐρύτερη ἀναθεώρηση κι' αὐτοκυβέρνηση : καταργῶντας κάθε ὄποπτο καὶ γερασμένο καλοῦπι ξεθωριασμένων καὶ ἀποτυχημένων ξενικῶν σχολῶν. Πρέπει κάτω ἀπὸ τὶς σκέψεις αὐτὲς κι' ἔπειτα ἀπὸ τὸ τέλος τῆς δραματικῆς φάσεως τοῦ παγκοσμίου αὐτοῦ πολέμου, τὸ σύνολό μας νὰ ἀναζητήση τὴ σφραγίδα μιᾶς συνισταμένης, ποὺ θὰ ἐκπροσωπήση τὶς τέχνες συντονισμένα γιὰ νὰ φέρουνε σὲ τάξη τὴν ἀποστολὴ τῶν ἀνθρώπων ποὺ κατοικοῦν στοὺς ἴδιους ἱεροὺς χώρους τῆς δημιουργίας τόσων μεγάλων ἔργων τῆς ἀνθρωπίνης Ἑλληνικῆς φαντασίας ὥστε τὰ ὄνειρα νὰ ξαναπραγματωθοῦν. Φθάνει νὸ σπάσωμε τὰ εἴδολα.

***

Γιατὶ ἂν δὲ γίνη αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τοῦ συνόλου στὴν ὥρα τῆς μεγάλης στιγμῆς ποὺ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ γιορτάσουν—τότε δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ζητάη ἀπὸ τὴ μονομέρεια νὰ λύση τὸ γενικὸ ἢ καὶ εἰδικὰ ἀπὸ τοὺς γλύπτες νὰ πραγματοποιήσουν μιὰ τόση μεγάλη ὑπόθεση, (τὸ συνθετικὸ ἔργο) ποὺ εἶναι ὑπόθεση καὶ ἐξόρμηση συνειδητὴ τοῦ συνόλου καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ βαθιὰ τῆς καλλιτεχνικῆς του οἰκογενειακῆς ἀνατροφῆς. Τὸ ὅτι εἶναι ὑπόθεση, τοῦ συνόλου ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ἑκάστοτε πράγματα ποὺ λένε καθαρά, πῶς μὲ διατακτικὲς οὔτε Παρθενῶνες, οὔτε Ἅγιες Σοφίες γίνονται. Προηγήθηκαν αἰῶνες καλλιέργειας ἐξελικτικῆς γιὰ νὰ δοθῆ ἕνας τέτοιος συντελεστὴς στὴν ἀκμὴ τῶν ἔργων τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ στὴν ὁλοκλήρωση τοῦ Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ.

Ἡ συνειδητὴ λοιπὸν ἀποστολὴ ἑνὸς Λαοῦ ποὺ ἀγαπάει τὴν ἔρευνα καὶ φέρνει σὲ ἐξέλιξη τὴν οἰκογενειακὴ του ἀνατροφὴ συνδέοντάς την μὲ τὸ ἀτμοσφαιρικό του περιβάλλον ἀνασχηματικὰ—κερδίζει μὲ ἀσφάλεια γιὰ τὸ κοινωνικὸ σύνολο ἑνὸς τέτοιου Λαοῦ, τὸ μέρος τῆς πρωτοτυπίας στὴ δημιουργία ἀξιῶν καὶ ζωντανεύει τὴν πίστη του καὶ τὸ πάθος του γιὰ τὶς τέχνες. Ἔτσι ἀπ' τὴν τακτικὴ αὐτὴ φέρεται σὲ πέρας ἕνα ἔργο καλλιτεχνικῆς μὰ κι' αἰσθητικῆς ὁλκῆς καὶ πραγματοποιοῦνται οἱ μόχθοι τῶν ἐργαστηριακῶν συνεργασιῶν.

***

Συμπερασματικὰ δηλαδὴ δραματιζόμαστε, πῶς τὴ σφραγίδα τῶν μικρῶν ἢ μεγάλων καλλιτεχνικῶν κι' αἰσθητικῶν ἔργων ποὺ συνηθίσαμε νὰ τὰ λέμε συνθετικά, τὴν ἀντλοῦν αὐτὰ ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ σύνολα (Ὁλιτισμὸν) καὶ ἀπὸ τὴ συμπύκνωση τοῦ περιεχομένου των οἱ δημιουργοὶ καλλιτέχνες ξεπηδοῦν σὰ μιὰ φωτεινὴ ἐκπροσώπηση μιᾶς ἐποχῆς μὰ καὶ ἀκμῆς, τῆς σταδιοδρομίας καὶ τοῦ πλαστικοῦ μέτρου ἑνὸς Λαοῦ.

Ἔτσι τὸ κάθε ὀργανικὸ στοιχεῖο ποὺ βρίσκεται σὲ βάση δὲν κινεῖται ἀνεξάρτητα, μὰ κι' ἂν δεχθοῦμε πῶς ξεχωρίζει ἀπὸ τὴ μάζα, ἢ τὸ σύνολο θὰ προσαρμοσθῆ ἢ τὰ ὁμαδικὰ παράλληλα συγγενικὰ στοιχεῖα ἀναπροσαρμοζόμενα ἀπὸ ἀντίδραση θὰ μεταοχηματίσουν τὸ σύνολο ἐξελικτικά, δανειζόμενα τὰ πιὸ ἐκδηλα καὶ πρωτότυπα πλεονεκτήματο τῆς ξέχωρης αὐτῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἰδιοφυΐας.

Δηλαδὴ δύναμη καὶ δύναμη Ἡ τὸ σύνολο στὴν περίπτωση αὐτὴ ἐμπνέει κι' ἀσυνείδητα ἐμψυχώνεται στὸν καλλιτέχνη ἢ ὑποβολὴ τοῦ συνόλου, ἢ ὁ καλλιτέχνης ἐνσαρκοῦται τὴ διάχυτη ἐπιθυμία τοῦ συνόλου καὶ δημιουργεῖ ἐκεῖνο ποὺ τὸ σύνολο δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ ὑποβάλη σ' αὐτόν. Κατὰ τὰ ἄλλα μόνον τὰ θέματα καὶ οἱ σκοποὶ του πιστεύω ἑνὸς Λαοῦ δημιουργοῦν τὰ *ἀναγκαῖα προγράμματα*. Αὐτὰ ἂν τυχὸν εἶνε ἐμπνευσμένα οἱ καλλιτέχναι δίνουν ὅλο τους τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ ὅλη τους τὴν ἐργασηριακὴ παράδοση καὶ αὐθεντία. Τὴν αὐθεντία ὅμως καὶ τὴν παράδοση τὴν ἐξασφαλίζει, *ἡ καλὴ καὶ τίμια προεργασία*.

Προεργασία δὲ θὰ πῆ *προγράμματα σπουδῶν* καὶ *συστήματα ἐπάλληλης καλλιτεχνικῆς ἐκπαίδευσης* ἀπαλλαγμένης ζωῆ των νὰ κατευθύνεται ἀπὸ τὰ γερὰ μάτια τῶν *Βετεράνων*. Αὐτὰ τὰ μάτια τῶν Βετεράνων τῆς καλλιτεχνικῆς μας τοπικῆς ἀνατροφῆς ποὺ δέχθηκε τὸ νέο καὶ τὸ ξενότροπο γιὰ νὰ τὸ ἀρμοιόση καὶ το ἀναπλάση—πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰ τὰ συντηροῦμε - γιατὶ εἶνε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τοῦ Λαοῦ μας, τὰ μάτια ποὺ ἀγάπησαν τὸ φῶς καὶ τὸ χρῶμα τῶν ἐναλλαγῶν τῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας. τὰ μάτια ποὺ τὸν γνώρισαν αὐτὸν τὸν τόπο, τὸν ἔζησαν καὶ λίγο πολὺ τοῦ δώσανε κάτι ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους αὐτοὶ οἱ Βετεράνοι καὶ συνέδεσαν τὴ ζωή τους μὲ τὴν ἱστορία του σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις καὶ φάσεις τῶν ἀγώνων.

Εἶνε τὰ παιδιὰ τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς ποὺ συνέδεσεν τὸ εἶνε τους ψυχικὰ καὶ ρυθμικὰ ἀπὸ κάθε ξενικὴ ἐπίδραση καὶ μίμηση μεταφορῶν ἀπροσάρμοστων στὴ ψυχολογία ἑνὸς Λαοῦ.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ κάθε ἐνήμερο τοπικὸ στοιχεῖο μένει καὶ τὸ ἐπικρατέστερο ἀνάμεσα στὶς ὀργανώσεις (ἀπόπειρες) ἀνούσιων μετασχηματισμῶν. Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους πρέπει ἡ καλλιτεχνικὴ κατάρτηση τῶν νέων νὰ κινῆται εὐρύμορφα, ὥστε ἡ μετασπουδαχικὴ καὶ ρυθμικὰ μὲ τὸ Λαό μας κι' ἂν κάποτε τοῦ ξέφυγαν γιὰ ρωμπληρωματικὲς ἀναμορφώσεις στὴν ξενιτιά : κι' ἀπὸ κεῖ κρατοῦσαν τὸ χαρακτῆρα τους γερὰ δεμένο στὴν πορεία τῶν πεπρωμένων τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς.

Ἂν λοιπὸν θέλομε ἔπειτα ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις αὐτὲς νὰ ρωτοῦμε τοὺς δυναμικοὺς μας καλλιτέχνες γιατὶ δὲν ἔχουνε συνθετικὸ ἔργο—δὲ πρέπει νὰ ξεχνοῦμε τὴν ἱστορία μας καὶ ἀκόμα τὴν ἰδιόρυθμη καλλιτεχνική μας σφραγίδα τῶν τριῶν ἐποχῶν, τῆς Ἀρχαίας, Βυζυντινῆς καὶ ὑποδουλωμένης Ἑλλάδας, ποὺ ὁ χαρακτήρας της ἦτανε καὶ στὶς τρεῖς *γεωμετρικὸς* καὶ στὰ στοιχεῖα τὰ πλαστικώτερα ἀκόμα.

Οἱ τέχνες εἶνε προορισμένες νὰ δημιουργοῦν ἥρωες ἐκεῖ ὅπου τὸ σύνολο ἀναζητάει τὸ μεγαλεῖο τοῦ Λαοῦ.

Αὐτοὶ οἱ ἥρωες δὲν ἦτανε ποτὲ ὁμοιόματα νατουραλιστικὰ—γι' αὐτὸ ἡ Ἑλλάδα προτίμησε τὸ μέτρο καὶ ξεπήδησαν γεωμετρικὰ τὰ ἔργα τῆς τέχνης. Καθαρὲς μορφές.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΜΠΡΟΣ

Η ΓΙΟΡΤΗ
ΤΩΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Τὴν Κυριακὴ 19 τρέχοντος καὶ ὥρα 10 π. μ. ἀκριβῶς εἰς τὸ θέατρο «Ὀλύμπια» οἱ ἀποκλεισμένοι Ἕλληνες Φοιτηταὶ τῆς Αἰγύπτου δίδουν ὅπως ἀνηγγέλθη μίαν Καλλιτεχνικὴν ἑορτὴν μὲ πλουσιώτατο καὶ σοβαρώτατο πρόγραμμα Μεταξὺ τῶν ἄλλων περιεχομένων τῆς ἑορτῆς ἀναφέρονται προεισαγωγὴ ὁμιλία τοῦ Ἀγγ. Σικελιανοῦ γιὰ τὴν «Ἀλεξανδρινὴ Λογοτεχνία» ἀπαγγελίες : **Καβάφη, Μάγνη, Ἀλιθέρση, Κωνσταντινίδη, Γνευτοῦ, Μαλάνου** κλπ. ἀπὸ τοὺς **Αἰμ. Βεάκην, Ἐλ. Παπαδάκη, Γ. Παπᾶ, Π. Κοκκινάκη, Δ. Μυράτ,** τραγοῦδι ἀπὸ τὸν βαθύφωνο **Κ. Πέρση** καὶ τὴν ὑψίφωνο **Π Καλογεροπούλου,** χορὸ ἀπὸ τὸν **Γριμάνη, Φλερύ,** καὶ τὴν Σχολὴ **Μοριάνωφ,** πιάνο ἀπὸ τὸν **Μάριο Λάσκαρη,** κ λ π.—Ἡ ἑορτὴ τελεῖ ὑπὸ τὴν τιμητικὴν Προεδρείαν τοῦ **Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου** κ. κ. **Δαμασκηνοῦ,** καὶ μεγάλης Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοὺς **Ἀγγ. Σικελιανό, Ν. Βέη, Κ. Βάρναλη, Φ. Δραγούμη, Στέφ. Δέλτα, Σπ. Δοντᾶ, Α. Μπενάκη, Μιχ. Τόμπρο, Γ. Θεοτοκᾶ, Θ. Συναδινό, Γρ. Ξενόπουλο, Κ. Οὐράνη, Ἐρ Σκάσση, Ὀδ. Λάππα, Γρηγορ. Παπαμιχαήλ, Κ. Παρθένη. Ν. Καραβία, Χρ. Λαιμό, Τηλ. Περρᾶ, Στ. Μυριβήλη, Μ. Καλομοίρη, Γ. Καράντζα, Σοφ. Σπανούδη, Ἀγγ. Τερζάκη, Ἀγγ. Χατζημιχάλη, καὶ Μάριο Βαΐανο.**

ΠΟΙΗΣΗ

ΟΤΑΝ ΠΕΦΤΟΥΝ ΤΑ ΒΟΥΝΑ

Μα ὅταν πέφτουν τα βουνά,
και σηκώνονται οι ουρανοί,
κι' απομένω μόνος,
μήτε η ὥρα πιά περνά,
μήτε ο χώρος είναι πιά,
μήτ' εγώ ειμαι, μήτ' εσύ,
μήτε ο πόνος !

ΑΣΤΕΙΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Μοιρασμένη η χαρά, διπλὴ χαρά
(τοῦ' χανε πεί) και μοιρασμένη η λύπη,
μισή 'ναι λύπη. Μα ἤρθε η συφορά
για να του μάθη (ὼ, μαραμένοι, κήποι!)
κάτι άλλο τώρα :
πως διπλὴ εἶν' η λύπη
σαν την έχουν οι δυό τους, και η χαρά
διπλὴ είναι μόνο όταν τους λείπει.

Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥ ΠΟΥΛΙΟΥ

Το θάνατο φοβάται έτσι πολύ
μες στο στενό κλουβί που τό' χουν κλείσει.
Κι' όμως για να πεθάνη ένα πουλί
θά' πρεπε πρώτα νά' χη ζήσει.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΩΔΗ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΤΡΩΜΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Ὦ, ἂς ἤτανε νὰ μπόραγα τὸν πόνο μου ν' ἀπλώσω
παρηγορητικά,
σὰ βάλσαμο μέσ' στὶς καρδιὲς τῶν δύστυχων νὰ δώσω
τὰ λόγια μου γλυκά.

Ἂς ἦταν ἀπ' τὰ πλήγματα τῶν ἄνομων νὰ γιάνω
τοὺς τίμιους καὶ καλούς,
τοὺς ἄδικους νὰ σύντριβα γοργὰ καὶ νὰ προκάνω
τοὺς ἀφελεῖς κι' ἁπλούς.

Ἂς ἦταν μὲ μιὰ μέριμνα θερμὴ κι' ἀναγελάστρα
τὸν πόθο τῶν παιδιῶν,
ὅσων πονοῦν, νὰ πλάνευα μὲ χάδια καὶ μὲ τ' ἄστρα
στὴ γλύκα τῶν βραδυῶν.

Ἂς ἦταν ἀπ' τὰ στήθεια μου νὰ βγαίνη ἡ καλωσύνη
λευκὴ σὰν τὸν ἀφρό,
σὰν τῶν πουλιῶν κελάϊδισμα τὸν τόνο της νὰ χύνη,
σὰ θρόϊσμα ἀλαφρό.

Ἂς ἦταν, ὤ, ἂς ἤτανε, ψυχή μου, νὰ μποροῦσα
ν' ἀπελευθερωθῶ
κι' ἀπὸ τὴ μάταιη χλιδὴ κι' ἀπ' τὰ χαμένα λοῦσα
μακριὰ νὰ στεριωθῶ.

Ἂς ἦταν νὰ μὴν ταίριαζε ποτὲ στὸν ἑαυτό μου
τοῦ κέρδους ἡ φωτιὰ
καὶ σὰν κεντρὶ φαρμακεροῦ καὶ μολυσμένου ἐντόμου
νὰ διώχνω τὴν ψευτιά.

Ἂς ἦταν σ' ἕνα ἐλεύθερο καὶ φωτισμένο δρόμο,
ψυχή μου, νὰ πετῶ,
χωρὶς φροντίδες ταπεινές, μὲ λογικὸ ἕνα νόμο
νὰ βρίσκω ὅ,τι ζητῶ.

Γ. Κ. ΣΤΑΜΠΟΛΗΣ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Τῆς τέχνης Παρθενῶνας ἄφραστος
Σὺ διαλεχτὸς στῶν διαλεχτῶντὸ στίβο
Σὺ τὸ κλωνάρι τῆς ἐλῆᾶς, τῆς δάφνης τὸ κλωνάρι
δὲν θὰ βρεθῆ Πεντελικὸ σ' ὅλη τὴ γῆς λιθάρι
ποὺ νὰ μπορέση δλάκερο νὰ κλείση Σου τὸ θάμμα
τὴν ὁμορφιὰ τὴ Βιβλικὴ μὰ καὶ τὸ Φῶς ἀντάμα.

[Ἀπὸ τ' «Ἁπλὰ Τραγούδια»]

ΓΙΩΡΓΗΣ Κ. ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ

Κοντὰ σαράντα χρόνια παντρεμένος ζοῦσε μὲ τὴ γυναίκα του καὶ κρατοῦσε στὸ ἴδιο σπίτι τὴν κόρη του μὲ τὸν ἄντρα της σφίγαμπρο, κι' ἀκόμα μὲ τοὺς δυὸ γιούς του τὸν ἕνα γιατρό, τὸν ἄλλο στὴν Τράπεζα, καὶ πέρνασε ἔτσι καὶ χαιρότουν τὴ ζωή, τὰ λίγα χρόνια ποὺ τούμεναν στὰ γεματιά τὰ ἑβδομηνταπέντε χρόνια του.

Γεροντοχαϊδεμένος, εὐχαριστημένος νὰ τοῦ τριγυρνᾶνε γυναίκα, παιδιά, γαμπρὸς καὶ ἀγγόνια καὶ νὰ νιώθη τὸν ἑαυτό του κυκλωμένο ἀπ' ὅλους τοὺς ἀγαπημένους. Κάποτε τὸν κυρίευε μιὰ κρυφὴ περηφάνεια σὰν αἰσθανόταν πῶς αὐτὸς καὶ μονάχα αὐτὸς εἶταν τὸ θεμέλιο κι' ὁ μοχλὸς στὴν εὐτυχία καὶ καλοπέραση τῶν δικῶν του ποὺ τὴν πρόσφερνε τὴ χάριζε σ' ἐκείνους μὲ τὴν καλή του τὴν καρδιὰ καὶ μὲ τὰ πλούτη του ἀποχτημένα ἀπ' τὰ νιάτα του δουλεύοντας τὰ σλέπια στὴ Βλαχιά.

Τὸ γραφεῖο τοῦ «Στάθης Κλπάτος» εἶχε τὴ φήμη του πέρα στὴ Βρατζα στὸ Γαλάτσι κι' ὡς ἀπάνω στὸ Δούναβη, ἔκοιοστὸ καὶ τίμιο στὶς δουλιές.

Παντρεύτηκε μὲ μιὰν Ἑλληνορουμάνα, κι' ὕστερα σὰν ἀπόχτησε ὅσα χρειάζουταν γιὰ μιὰ πλούσια καὶ χαρισάμενη ζωή, τραβήχτηκε καὶ κατέβηκε στὴν Ἀθήνα νὰ χαρῆ τὴ ζωή του καὶ τὴ νέα του θεση ποὺ ἀποχτοῦσε ὁλκολα σὲ μιὰ κοινωνία ἀσχημάτιστη ὅπως ὁ κόσμος τῆς Ἀθήνας.

Ἀνάβρεψε καὶ μεγάλωσε τὰ παιδιά του, πάντρεψε τὴν κόρη του μ' ἕνα γερὸ καὶ φτασμένο πιὰ δικηγόρο τὸν Κούρτοελη. Ἤθελε νὰ τοὺς ἔχη ὅλους σιμά του, νὰ ζοῦν νὰ χαίρουνται καὶ νὰ καλοπερνοῦν, μὰ πάντα κάτου ἀπ' τὸ δικό του τὸν ζωκιο.

— Τὸ πᾶν εἶναι, ἔλεγε, νὰ βλέπης ὅσο ζῆς μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια ὅλους τοὺς δικούς σου νὰ εὐτυχοῦνε. Τὸ κατόπιν, ἅμα τὰ κλείσεις, ποιός τὸ ξέρει ;

Ἐκεῖνο ποὺ δὲ φανέρωνε, εἶταν τὸ πῶς αἰσθανόταν ἕνα ξεχωριστὸ κρύφιο καμάρι νὰ νιώθη πῶς ὅλη ἡ καλοζωΐα τῶν ἄλλων κρεμόταν ἀπ' αὐτόν καὶ μονάχα ἀπ' αὐτόν, πῶς ἤθελε νὰ τοὺς κρατὴ ἀγκιστρωμένους γερὰ μὲ τὸ χρῆμα κάτω ἀπ' τὴ δύναμή του, τὴ διάθεσή του, τὰ γοῦστα του...

— Πάλι τὰ ἴδια. Τασίτσα, ἔλεγε, στὴν ἀδερφή του βαλμένη ἀπ' τοὺς ἄλλους, νὰ τὸν κουβεντιάση νὰ τὸν κατακτίση πῶς τάχα ἔπρεπε τώρα ζωντανὸς ἀκόμα νὰ μοιράση τὰ ὑπάρχοντά του στὰ παιδιά, στὴ γυναίκα καὶ σ' αὐτὴν ἀκόμα τὴν ἴδια γεροντοκόρη ἄμοιρη κι' ἄκληρη, καὶ νὰ τοὺς βλέπη μὲ τὰ ἴδια του μάτια νὰ τὸ χαίρωνται λεύτεροι κι' ἀναξάρτητοι.

—"Ἀνθρωποι εἴμαστε... Ἄμα τὰ κλείσουμε... Ὁ θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη χρόνια νὰ φτάσης τὰ ἑκατό. Μὰ ποῦ ξέρουμε τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμή ; "Ἔπειτα διαθήκες, κληρονομιές, ἔξοδα. Τὸ Δημόσιο, οἱ φόροι. Ὕστερα λόγια, διαφορὲς καὶ τσακώματα...

—"Ὅλα δικά σας θᾶναι μιὰ μέρα Χριστιανή μου, ἀποκρινόταν, καὶ σὺ δὲ θὰ μείνεις ἀπόξω ἔργμη ! Σώπασε πιά ! Τάχω ὀπ' ὀψη μου ὅλα γιὰ τὸν καθένα σας νὰ τὰ βρῆτε, νὰ τὰ χαρῆτε καὶ νὰ μὲ σχωρᾶτε. Τώρα ξέρω, τί κάνω ἐγώ· δὲ θὰ μὲ μάθης ἐσὺ οὔτε τὸ πῶς, οὔτε τὸ πότε...

Τότε, σώπαινε ἐκεῖνη καὶ κατέβαζε τὰ πεινὰ τὸ κεφάλι, μὰ ὕστερα ἀπὸ μέρες ξαναρχίζε πάλι τὰ ἴδια. "Ἔπειτα, σιγὰ-σιγὰ καὶ μὲ τρόπο ἔμπαινε στὴν ὑπόθεση κι' ἡ γυναίκα του...,

— Δὲν τὸ λέω γιὰ τὸν ἑαυτό μου, καλέ μου· δὲν μὲ νοιάζει ἐμένα· γιὰ τὰ παιδιά μας, γιὰ τὸν καλό μας τὸ γαμπρό. Δὲ λέω πάλι· καλὰ κι' ἅγια τάχεις καὶ τώρα. Τίποτα δὲν τοὺς λείπει. Μ' ἄλλο πράμα εἶναι νὰ τάχουν ἀπὸ σήμερα στὰ χέρια τους. Μ' ἄλλον ἀέρα θὰ βγαίνουν στὸν κόσμο, θὰ πιαστοῦν καὶ θὰ σιγουρέψουν στὴν κοινωνία. Καὶ σένα πάλι θὰ σὲ κοιτάζουν θὰ σ' ἔχουν μὴ στάξει καὶ μὴ βρέξει ποὺ λέει ὁ λόγος, γιατὶ σὲ σένα τὰ χρωστᾶμε ὅλα. Ἐσὺ θᾶσαι πάντα τ' ἀντιστύλι μας, τὸ καμάρι μας. Πάλι, συλλογίσου καλὰ καὶ πρᾶξε ὅπως νομίζεις. Ἐσὺ τὰ ξέρεις ὅλα καλύτερα ἀπ' ὅλους μας.

Καὶ μὲ κατεβασμένα τὰ μάτια, μὲ κάποια συστολὴ καὶ ντροπὴ ποὺ τὴν ἔβαζαν κι' αὐτὴν νὰ μιλήση γιὰ τὴν αἰώνια ὑπόθεση, τραβιόταν καὶ τὸν ἄφηνε συλλογισμένο στενοχωρημένο, δίβουλο ἀνάμεσα στὶς δυὸ σκέψεις...

***

"Ἀρχισε νὰ κλονίζεται. «Μὴν ἔχουν τάχατε δίκηο ; Μήπως ἡ γυναίκα του λέει τὰ σωστά ; Γιατὶ νὰ θέλη νὰ τοὺς ἔχη δποταγμένους δεμένους ἀπὸ τὴ βούλησή του καὶ τὸ ἐγώ του· ἀπ' τὴν ἀκλόνιστη πεισματικὴ σκέψη του ; Ὡός πρέπει τάχα ὁ ἄλλος νἄχη τὴν ἀνάγκη σου γιὰ νὰ σὲ ψευταγαπάη, νὰ σὲ φροντίζη ; Γιὰ τὸν παρά του μονάχα ; Δὲν τὸ θέλει. Τέτοια ἀγάπη νὰ τοῦ λείπη. Κι' ἡ γυναίκα του λοιπὸν κι' ἡ ἀδερφή του θάχουν δίκηο.

Βάλθηκε νὰ τὸ φέρνη ἀπὸ δῶ, νὰ τὸ γυρίζη ἀπὸ κεῖ μὰ ὅλε κι' ἔμενε ἀναποφάσιστος γιὰ τὸ μεγάλο βῆμα. Λογάριαζε καὶ σκεδίαζε. Τὰ τρία μεγάλα σπίτια· τόνα τῆς τζκαι ἡ γυναίκα του, τὰ δυὸ ἄλλα ν' ἀφήση στοὺς γιούς του, γιὰ νὰ μένουν σ' ὄνομα. Τὸ οἰκόπεδο στὴν Τασίτσα ποὺ ἦταν κι' αὐτὰ αἷμα του... γιατὶ τὸ ὄχι ; Τέλος τὰ μετρητὰ καὶ τὶς μετοχὲς στὴν κόρη του. Ὁ γαμπρὸς σὰ δικηγόρος μυαλωμένος θὰ ξέρη νὰ τὰ κουμαντάρη περίφημα.

Κι' αὐτός ;.. Θὰ τὸν ἔχουν στὸ σπίτι γέρον ἄνθρωπο πιὰ νὰ τοὺς βλέπη καὶ νὰ χαίρεται. Τί ἄλλο θέλει ; Πόσο θὰ ζήση ἀκόμα ; Δυὸ τρία χρόνια τὸ πολύ !

"Ὅλη τὴ νύχτα δὲν ἔκλεισε μάτι. Κοίταζε καὶ ἔφταζε τὰ βιβλία του, τὰ χαρτιά, τὰ κατάστιχά του. Μιὰ ἀπόφαση εἶναι. Ἀβριο θὰ πάη στὸ δικηγόρο του, θὰ τὸν συμβουλευτῆ θὰ ταχτοποιήση τὰ πάντα. "Ὕστερα μὲ τὴν πρωτοχρονιὰ θὰ τοὺς κάμη τὴν ἀκαρτέρηση, καθὼς νόμιζε, δωρεὰ του. "Ὅλα ἑτοιμα. Τὰ δωρητήρια, οἱ τίτλοι, τὰ χαρτιὰ ὁ: ὁμολογίες, γιὰ τὸν καθένα στὸ χέρι του μὲ τὴν εὐκή του, κι' ὁ καθένας πάλι θὰ τοῦ φιλήση τὸ χέρι σκύβοντας, κι' αὐτὸς θὰ ξεχωρίση στὴ ματιά τους τὴν εὐγνωμοσύνη, τὴ χαρά... Τί ἄλλο καλύτερο γιὰ ἕνα γέρο στὰ τελευταῖα του ; "Ἔτσι εἶναι, μὲ τὸν κανονόγυρο χρόνο ἡ μεγάλη χειρονομία.

Κι' ὅλοι οἱ δικοί του καὶ οἱ ξένοι θὰ τοῦ ποῦνε : Μπράβο. Καλὰ τὄκαμε ὁ Στάθης ! "Ὀ

Η ΖΩΗ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Δυὸ ἀξιόλογα βιβλία ποὺ κυκλοφόρησαν τελευταῖα στὶς ἐπιμελημένες καὶ πολὺ κομψὲς ἐκδόσεις τοῦ νεοσύστατου οἴκου Γλάρου περιστρέφονται γύρω ἀπὸ τὸ ἴδιο κεντρικὸ μοτίβο : ξητοῦν ν' ἀναστήσουν τὸν παιδικὸ κόσμο. Ἡ τάση τῆς ἀόπδρασης ἀπο τὴν καθημερινότητα, ἀπὸ τὴ στυγνὴ πραματικότητα στὶς σφαῖρες τοῦ ὀνείρου καὶ τῆς ποίησης ποὺ ἐκδηλώθηκε πολὺ ζωηρὴ σ' ὅλη τὴν περίοδο τοῦ μεσοπολέμου καὶ συνεχίζεται καὶ σήμερα, συχνὰ γύριζε τὴν ἀφετηρία της σὲ μιὰ ἐπιστροφή, σ' ἕνα βύθισμα στὴν παιδικὴ ἡλικία. Τὸ παιδὶ πρωτοανακαλύφτει καὶ πρωτοπλάθει μέσα του τὸν κόσμο· τὸν περιβάλλει μὲ τὴν αἴγλη τοῦ ἀνεξερεύνητου· ὅλες οἱ ἐντυπώσεις του εἶναι ἀκόμα ἐντελῶς ἀγνές, νωπὲς καὶ δροσερές, εἶναι πάντα ἐνεργητικές, ἔχουν μιὰ ἀνέπαφη καὶ ἔντονη δημιουργικὴ δύναμη· τὸ παιδὶ ρωτᾶ πάντα «γιατί» καὶ μεγαλοποιεῖ καὶ φαντάζεται κι' δραματίζεται· δὲν δέχεται τίποτε παθητικά, χωρὶς ἀντίδραση· τίποτε δὲν εἶναι γι' αὐτὸ γνωστό, συνηθισμένο, ἀσήμαντο· τὸ παιδὶ πιστεύει ἀπόλυτα στὰ παραμύθια· τὰ θεωρεῖ ἀληθινὲς ἱστορίες καὶ σύγχρονα τὰ ἀληθινὰ γεγονότα ποὺ τοῦ διδάσκουν, οἱ πραγματικὲς γνώσεις ποὺ τοῦ ἐνσταλάζουν, ἀποχτοῦν μέσα του μιὰ ἀχνὴ παραμυθένια· τὸ παιδὶ δὲν ξεχωρίζει τὸ ὄνειρο ἀπὸ τὴν πραματικότητα· γι' αὐτὸ τὸ παραμύθι καὶ ἡ ἀλήθεια συμπλέκονται καὶ συγχέονται· τὸ παιδὶ εἶναι κάθε στιγμή, κι' ἄς μὴν τὸ ξέρει, κι' ἄς μὴν τὸ ὁποπτεύεται, ἕνας ποιητής.

Ὁ ὥριμος ἄνθρωπος δὲν εἶναι δυνατὸ φυσικὰ ν' ἀποτινάξῃ τὴ διαμορφωμένη του προσωπικότητα, νὰ ξαναγίνει κεῖνο ποὺ εἶταν· εἶμαστε κάθε στιγμὴ κεῖνο ποὺ ἔχομε γίνει κείνη τὴ στιγμή· ἡ προσωπικότητα ὁλοένα ἐξελίσσεται καὶ συχνὰ ἀλλάζει αἰσθητά. (Γι' αὐτὸ ὅταν ἀκούσ τοὺς ψυχιστὰς νὰ ἰσχυρίζωνται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει καὶ μετὰ τὸ θάνατό του σ' ἕναν ἄλλο κόσμο ἢ πρώτη μου καὶ βασικὴ ἄρνηση στὴν πίστη τους γεννιέται ἀπὸ τὴν ἀπορία ποιὸ ἀπὸ ἕλα τὰ 'Εγὼ ποὺ ἀλληλοδιαδέχθηκαν μέσα σὲ μιὰ ἀτομικότητα εἶναι κεῖνο ποὺ ἐπιζεῖ. Θυμᾶμαι τὸν Πιραντέλλο ποὺ ἀποκάλυψε μὲ μοναδικὴ πλαστικότητα πόσο ἡ ἀτομικότητα εἶναι ρευστὴ κι' ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὶς περιστάσεις, κι' ἀκόμα διαφοροποιεῖται μέσα στὴν ἀντίληψη τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, γιατὶ καθένας διαχρίνει καὶ προβάλλει στὸ πρῶτο ἐπίπεδο μιὰ ἄλλη τῆς ἀποψιά, μιὰ ἄλλη τῆς ἄποψη· συγχρίνω τὸν ἑαυτό μου καὶ τοὺς γύρω μου ὅπως παρουσιάζονται σήμερα μὲ τὴ σωματικὴ καὶ ψυχική τους ἐμφάνιση ποὺ εἶδα λίγα χρόνια πρίν, συχνὰ ἀκόμα καὶ χθές, καὶ διαπιστώνω σημαντικὲς ἀλλοιώσεις, κάποτε πρὸς τὸ καλύτερο, κάποτε πρὸς τὸ χειρότερο, συλλογίζομαι ὅτι εἶνε ἀδύνατο νὰ εἴμαστε ποτὲ βέβαιοι γιὰ τὴν ἀντίδραση καὶ τῶν πιὸ γνωστῶν κι' ἀγαπημένων μας προσώπων καὶ τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ μας σὲ μιὰ ὁρισμένη περίπτωση γιατὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ ξέρομε ποιὰ ἀπ' ὅλες τὶς πολυάριθμές του δυνατότητες θὰ ὑπερισχύσει, κι' ἀποκρούω κατηγορηματικὰ τὴν ἰδέα πώς ὁ ἄνθρωπος διατηρεῖται καὶ μετὰ τὴ ζωὴ σὰν πνεῦμα· ποιὸς ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ὑπῆρξε περιπλανιέται στὶς οὐράνιες σφαῖρες πάντα πρόθυμος νὰ ὑπακούσει σὲ κάθε κάλεσμα τῶν ζωντανῶν καὶ νὰ τοὺς μιλήσει μέσ' ἀπὸ τραπεζάκια, μέσ' ἀπὸ ἀναποδογυρισμένα ποτήρια ἢ μέσ' ἀπὸ μέντιουμ, ὑποταγμένος γιὰ τὴν αἰωνιότητα στὸ κέφι καὶ στὶς διαταγές τους, τὸ μωρό, τὸ παιδί, ὁ ὥριμος— καὶ σὲ ποιὰ περίοδο ἀπὸ τὶς ἀνεξάντλητες διακυμάνσεις του —ἢ ὁ ἑαναμωραμένος μὲ ἐρειπωμένες ὅλες τὶς δυνάμεις του; Κι' ἀν ἀκόμα εἶναι δυνατὸ νὰ ὑποθέσομε τ' ἀδύνατο ὅτι τὴν ὥρα τοῦ θανάτου μιὰ ἀπόκρυφη δύναμη ἀποφασίζει καὶ διαλέγει ποιὰ εἶταν ἡ ὑπέρτερη ἀκμὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου κι' ἐπαναφέρει τὸ νεκρὸ σ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ πάλι τ' ἀναλλοίωτο πνεῦμα ποὺ θὰ περιφερότανε στὸ ὑπερπέραν δὲν θὰ εἶχε καμμιὰ σχέση μὲ τὸν ἄλλοτε ζωντανὸ ἄνθρωπο τοῦ ὁποίου θεμελιακὸ χαραχτηριστικὸ εἶναι τὸ ἀδιάκοπο γίγνεσθαι).

Ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ξαναεύρει τὸν ξεπερασμένο καὶ χαμένο ἑαυτό του, νὰ ξαναγίνει ἀφοῦ μεγάλωσε ἕνα παιδί. Ὁ αὐτούσιος θυσαυρὸς τῶν παιδικῶν χρόνων εἶναι κάτι τὸ ὁριστικὰ καὶ ἀμετάκλητα ἀπωλεσμένο, κάτι ποὺ δὲν θ' ἀποχτήσει ποτὲ ὑπόσταση, μιὰ ποὺ τὸ ἴδιο τὸ παιδὶ δὲν θὰ εἶναι ποτὲ σὲ θέση, δὲν θὰ ἔχει ποτὲ τὴν ἱκανότητα νὰ τοῦ δώσει ἔκφραση. Τὸ παιδὶ ποὺ ὁραματίζεται δὲν ἔχει καὶ τὴ δυναμικότητα νὰ ἀποχρυσταλλώσει αἰσθητικὰ τὶς δημιουργίες του νὰ τὶς ἀντικειμενοποιήσει. Ὁ ὥριμος ἄνθρωπος ἔστω καὶ ἂν προσπαθήσει νὰ ξαναποχτήσει τὴν παιδική του ψυχικότητα ἀναγκαστικὰ ἀλλοιώνει τὴν παιδική του εὐαισθησία καὶ φαντασία γιατὶ δὲν ἀναβλίζουν πιὰ ἄμεσα ἀπὸ μέσα του, τὶς συλλαμβάνει πιὰ μόνον μέσ' ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς ἀναπτυγμένης κι' ἐξελιγμένης νοοτροπίας καὶ ψυχοσύνθεσής του. Ἐν τούτοις ὁ παιδικὸς κόσμος εἶναι τόσο πλούσιος, τόσο γεμάτος ἀπὸ ποίηση ὥστε καὶ μόνον ἡ ἀνάμνησή του, ἡ ἀναπόληση τοῦ μεταδίνει μιὰ λυρικὴ ἔξαρση Ἀρχεῖ φυσικὰ κεῖνος ποὺ θὰ γυρέψει σ' αὐτὸν τὴν ἔμπνευσή του νὰ ἔχῃ διατηρήσει κάτι ἀπὸ τὸ μαγικὸ δῶρο ποὺ οἱ μοῖρες χαρίζουν σ' ὅλα τὰ παιδιὰ ἅμα γεννιοῦνται, καὶ ποὺ τὰ περισσότερα τὸ ἐγκαταλείπουν στὸ δρόμο, νὰ ἔχει διαφυλάξει τὴ δυναμικότητα νὰ πιστεύῃ θερμὰ ὅτι τὰ παραμύθια, τὰ ἔντεχνα πλάσματα εἶναι ἡ ἀλήθεια νὰ μὴ βλέπει τὰ γύρω του στεγνά, νὰ ἁπλώνει σὲ ὅλα μιὰ ἰριδένια ἀτμόσφαιρα, νὰ εἶναι ποιητής.

Ἡ ἐπιστροφὴ στὸν παιδικὸ κόσμο χάρισε στὴν παγκόσμια λογοτεχνία μεριχὰ ἀπὸ τὰ πιὸ ἐξαίσια τὰ πιὸ δονισμένα λυριχὰ τῆς πεζογραφήματα. Θυμᾶμαι αὐτὴ τὴ στιγμὴ ξεχωριστὰ τὸ Grand Maulnes τοῦ Alain Fournier, τὸ Βιβλίο τοῦ Μικροῦ Ἀδεροφοῦ τοῦ Γλέγερσταμ ποὺ δὲν εἶναι τόσο ἔκστατικό, τόσο συνεπαρμένο, τόσο ἀγνὰ ποιητικὸ σὰν τὸ πρῶτο, ὅπου εἰσχωροῦν καὶ πολλὰ καθαρὰ δραματικὰ στοιχεῖα ἀλλὰ τὰ ὁποῖα μετουσιώνονται κι' αὐτὰ στὴν περιοχὴ τῆς ποίησης, καὶ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ παραγωγὴ τὴν «Ἐρρίκα» τοῦ κ.Κοσμᾶ Πολίτη καὶ τὴν ἀριστουργηματικὴ «Αἰολικὴ Γῆ» τοῦ κ. Βενέζη.

Στὴ σειρὰ αὐτὴ τῶν βιβλίων ποὺ ἐκπηγάσανε ἀπὸ τὴ θύμηση τοῦ πρωτόπλαστου 'Εγὼ ἀνήκουν καὶ τὸ ***Προμήνυμα*** τοῦ κ. Βουσβούνη καὶ τὸ ***Καλοκαίρι πέρασε*** τῆς κ. Τ. Σταύρου. Δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ κορυφσία τοῦ εἴδους τους καὶ τὰ δυὸ ὅμως προβάλλουν ἀρχετὲς γνητευτικὲς καὶ ἰδιόρρυθμες νότες, κάτι ἀποκαλύπτουν, χαρίζουν μιὰ καλλιτεχνικὴ τέρψη. Καὶ τὰ δυὸ εἶναι βιβλία ποὺ ἀξίζουν νὰ διαβασθοῦν.

Τὸ ***Προμήνυμα*** μᾶς μεταφέρει σ' ἕνα ἀχροθαλάσσι ὅπου μεγαλώνουν δυὸ παιδιὰ ἕνα ἀγόρι κι' ἕνα κορίτσι ποὺ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν, χωρὶς οὔτε νὰ τὸ ὑποπτεύονται, ἀγαπιοῦνται. Γύρω τους κινιοῦνται διάφορα πρόσωπα ποὺ ἐπίτηδες δὲν ἀποχτοῦν ἔντονη πλαστικότητα καὶ ἐμφανίζονται σὰν ἀέρινα ὅπως τὰ βλέπουν τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν ἔχουν ἀποχτήσει ἀκόμα τὴν ἱκανότητα νὰ ἀντικειμενοποιοῦν τὰ γύρω τους, νὰ θεωροῦν τοὺς ἄλλους σὰν μιὰ διαμορφωμένη ὀντότητα, ποὺ δὲν ἀντιλαμβάνονται καθόλου ὅτι ὁ κάθε ἄνθρωπος ἔχει μιὰ ἀνεξάρτητη προσωπικότητα. Ὁ κ. Βουσβούνης συλλαμβάνει κι' ἀποδίνει ἐξαίρετα τὸ χαραχτηριστικὸ αὐτὸ τῆς παιδικῆς ψυχολογίας, στιγμὲς ὅμως παρασέρνεται καὶ σὲ ὑπερβολικὴ ἀοριστία. "Ενας "Αλκης π. χ. ποὺ κάτουγγίαν εἰς Λὰ ὕφεσιν» τοῦ Καραγάτση ποὺ πουλιέται πλατιὰ σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Θὰ πρέπη ὅμως νὰ σᾶς πῶ καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ σημειώσετε πὼς ἡ φιλοδοξία μας κι' ἡ μοναδικὴ μας προσπάθεια εἶναι νὰ προσφέρομε θετικὲς ὑπηρεσίες εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ γενικὰ τὴ λογοτεχνία μας. Δὲν θὰ κυκλοφορήσομε ποτὲ βιβλία τῆς ρουτίνας ἢ ἄλλα μὲ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τὴν ἐμπορικὴ καὶ μόνο ἐπιτυχία. Ἡ ὑποστήριξή μας πρὸς τοὺς ἕλληνας συγγραφεῖς θὰ εἶναι θερμὴ καὶ ἀποτελεσματική.

Δεχόμεθα βιβλία γιὰ ἔκδοση καὶ πάρα πολὺ μεγαλύτερα τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ ἀπ' ὅλους τοὺς ἐκδότες. Καταρτίσαμε ἐπιτροπὴ ποὺ εἰσηγεῖται καὶ ἐγκρίνει καὶ ἔκδοση τῶν βιβλίων ποὺ ἀγοράζονται μὲ τοὺς πιὸ ἱκανοποιητικοὺς ὅρους ἢ πληρώνομε ἐφ' ἅπαξ, ἢ κανονίζωμε ποσοστά, ἢ συνδυάζομε καὶ τὰ δυὸ μαζί. Πάντως οἱ ὅροι μας ἱκανοποιοῦν ἀπόλυτα τὸν συγγραφέα καὶ τὸ βιβλίο του βρίσκει τὴν καλλιτέρα τύχη. Δὲν καθόμαστε νὰ παζαρεύομε τὴν τιμὴ κι οὔτε δίνομε μερικὰ ψίχουλα γιὰ νὰ χρατήσομε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος. Σερβόμαστε κ' ἐκτιμοῦμε βαθειὰ τὴν λογοτεχνικὴ ἐργασία τοῦ τόπου μας ποὺ ἐρμηνεύει τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἀνθρωπιά μας, κι' ἐλπίζομε πὼς στὸ μέλλον θὰ μπορέσομε νὰ ὑποστηρίξομε πλατύτερα τὴν ἑλληνικὴ διανόηση καὶ τέχνη, ὥστε νὰ πάψουν οἱ λογοτέχνες μας νὰ εἶναι τὰ θύματα τῶν ἀθλίων κερδοσκοπικῶν διαθέσεων τοῦ πρώτου ἐκμεταλλευτή.

Καὶ ποιὰ βιβλία θὰ περιλαμβάνονται στὴν καινούργια σας σειρά ;

—Ἡ καινούργια σειρὰ τῶν βιβλίων μας μόλις ἐκδοθῆ καὶ τὸ πρῶτο τεύχος τῆς α' σειρᾶς θὰ εἶναι δέκα βιβλία ποὺ οἱ τίτλοι κι' οἱ συγγραφεῖς των χαρακτηρίζουν τὴν ποιότητά τους. Κι' αὐτὰ θὰ εἶναι : "Ενα περίφημο μυθιστόρημα τοῦ Ζὶντ κι' ἕνα ἔργο τοῦ θρυλικοῦ Λῶρενς. Ὁ «Μεγάλος Μὼλν» τοῦ 'Αλὰν Φουρνιέ, καινούργια μυθιστορήματα τοῦ Κοσμᾶ Πολίτη καὶ Θανάση Πετσάλη, μιὰ σειρὰ ἀνέκδοτων διηγημάτων μεγάλου λογοτέχνου μας τῆς περασμένης γενιᾶς ὑπὸ τύπον φιλολογικοῦ μνημοσύνου καὶ ἄλλα. Ἀκόμα ἐκτὸς σειρᾶς θὰ ἐκδώσωμε τὴν «Ἐροϊκα» τοῦ Πολίτη —(σὲ δεύτερη ἔκδοση—θεωρημένη καὶ στὴν ὁριστική της μορφὴ) ἕνα ποιητικὸ βιβλίο τοῦ 'Ελύτη ("Ἥλιος ὁ Α' καὶ παραλλαγαὶ πάνω σὲ μιὰν ἀκτίνα). Τοῦ Μ. Ψαθᾶ, ἕνα καινούργιο εὐθυμογραφικὸ βιβλίο καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Α. Παπαδήμα «Ἀπόκληροι στὸν Ἔρωτα». Τὸ τελευταῖο τυπώνεται τὴν ἑβδομάδα αὐτή. Σειρὰ τῆς Θεατρικῆς Βιβλιοθήκης θὰ κυκλοφορήσωμε τὸ μεσαιωνικὸ δρᾶμα τοῦ 'Αλ. Σολομοῦ «Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα» Παράλληλα θὰ βάνομε μπρὸς καὶ νεωτεριστικά, ριζοσπαστικὰ καὶ φιλοσοφικοῦ περιεχομένου βιβλία. "Ολες μας οἱ ἐκδόσεις θάχουν τὸν χαρακτῆρα τῆς πιὸ ἐπιμελημένης καὶ φροντισμένης ἐκδόσεως κι' ὁρισμένα ὅπως τὸ βιβλίο τοῦ 'Ελύτη θὰ στολίζονται μὲ ξυλογραφιὲς ἢ χαλκογραφίες τοῦ μοναδικοῦ καλλιτέχνη στὸ εἶδος αὐτὸ Τσαρούχη. Ἀπὸ τὸν προσεχῆ μῆνα ἀποφασίσαμε τὴν ἐπανέκδοσι τοῦ θυμασίου προπολεμικοῦ περιοδικοῦ τὰ «Νέα Γράμματα» μὲ 4 τυπογραφικὰ καὶ τὴ γνωστὴ σύνθεση τῆς ὕλης του. Δηλαδὴ διαφωτιστικὲς μελέτες πλατειὰ χριτικὰ σημειώματα καὶ νεωτεριστικὴ πεζογραφία καὶ ποίηση

ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

Κυκλοφόρησε εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα ἡ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ».

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΟΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Ἡ ἐπίσκεψή μας σήμερα γίνεται στὰ γραφεῖα τῆς μεγάλης καινουργιας ἐκδοτικῆς ἐπιχείρησης ὁ «Γλάρος». Ὁ Δ/τής της κ. Β. προθυμοποιεῖται ὄχι μόνο ν' ἀπαντήσῃ σ' ὅλες τὶς ἐρωτήσεις μας ἀλλὰ μᾶς ἀναπτύσσει κι' ὅλας μὲ συγκίνηση καὶ ἐνθουσιασμὸ τὶς μελλοντικὲς ἐπιδιώξεις τῆς Ἐταιρείας ποὺ ἡ συμβολή της στὸν ἐκδοτικὸν ὀργασμὸ τῶν ἡμερῶν μας δὲν εἶναι ἡ μικρότερη

—Ἡ Ἐταιρεία μας εἶναι ἀνώνυμος Ἐκδοτική, μᾶς διευκρινίζει, κ' ἡ προσπάθειά της μὲ τὴν ἔκδοση τῶν ξένων λογοτεχνικῶν ἀριστουργημάτων καὶ τῶν καλλιτέρων ἑλληνικῶν ἔργων τῆς πρόζας καὶ τῆς ποίησης θὰ ἐπεχτείνεται καὶ σ' ἄλλους τομεῖς. Ἅμα καλλιτερέψουν οἱ καιροὶ καὶ οἱ ἐκδοτικοὶ ὅροι θὰ ἐκδόσουμε τοὺς κλασσικοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Παπαδιαμάντη, Καρκαβίτσα, Χατζόπουλο κτλ. Σήμερα βάναμε μπρὸς τὴν τυποποιημένη σειρὰ τῶν 10 πρώτων βιβλίων μας ἀπὸ τὰ ὁποῖα κυκλοφόρησαν τὰ πέντε ποὺ εἶναι :

1) Ὁ «τελευταῖος τῶν ἕξη»— (ἕνα θαυμάσιο ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα τοῦ Stanislas André Steeman ποὺ γνώρισε τὴν μεγαλέιτερη ἐπιτυχία μὲ τὸ «Grand Prix du Romane D' Aventures» 2) Τὴν «Νυκτερινὴ ἱστορία» τοῦ Μ. Καραγάτση, 3) Τὸ «Καλοκαίρι πέρασε» τῆς Τατιάνας Σταύρου. 4) Τὰ «Γεροντοπαλλήκαρα» τοῦ Henri de Montherland—ἕνὸς ἀπὸ τοὺς νεωτέρους Γάλλους συγγραφεῖς ποὺ ἡ ἔντεχνη ἀνάλυσι ψυχολογικῶν καταστάσεων καὶ προπαντὸς τὸ συναρπαστικό του ὕφος τὸν ἔφεραν στὴν πρώτη σειρὰ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τελευταῖο «τὸ Προμήνυμα» τοῦ καινούργιου μας πεζογράφου 'Αντώνη Βουσβούνη ποὺ κρίθηκεν εὐνοϊκώτατα κι' ἀπὸ τὴν πιὸ αὐστηρὴ κριτικὴ στὰ σοβαρώτερα λογοτεχνικά μας ὄργανα.

—Καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῆς α'. σειρᾶς πότε θὰ ἰδοῦν τὸ φῶς ;

Θὰ ἐκδοθοῦν σ' ἕνα τὸ πολὺ μῆνα καὶ θὰ κυκλοφορήσουν. Στὴν σειρὰν αὐτὴν περιλαμβάνονται 5 θαυμάσια πεζογραφήματα δικά μας καὶ ξένα. Σὲ δυὸ τόμους τὸ περίφημο μυθιστόρημα τῆς Emily Bronde, ὁ «Κιτρινος Διάβολος» τὸ ἀστυνομικὸ μεγαλούργημα τοῦ J J. Forgeon, τὸ καινούργιο βιβλίο τοῦ συγγραφέα τῆς «Eroica» Κοσμᾶ Πολίτη καὶ τὸ τελευταῖο τῆς σειρᾶς «Ἡ Μαλαισία» τοῦ Henry Faueonnier θαυμάσιο βιβλίο γεμᾶτο ζωή, χωρισμὸ καὶ πάθος γιὰ τὴν τραγουδημένη "Απω 'Ανατολή, ποὺ βραβεύτηκε μὲ τὸ βραβεῖο Γκονκούρ.

— Μὰ τὰ βιβλία σας, διακόστομε, τὸν συνομιλητή μας δὲν φιγουράρουν στὶς προθῆκες τῶν βιβλιοπωλείων μας.

Πῶς γίνεται ἡ κυκλοφορία τους ;

—Ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ συνδρομηταί μας μόνον ἔχουν τὸ πλεονέκτημα νὰ παίρνουν πρῶτοι τὰ βιβλία μας. Οἱ ὅροι τῆς ἐγγραφῆς συνδρομητῶν εἶναι ἁπλούστατοι. Σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα, στὴν ὁδὸν 'Ομήρου κι' ἐδῶ στὰ γραφεῖα μας γίνεται ἐγγραφὴ συνδρομητῶν μὲ 2 χιλιάδες προκαταβολή. Οἱ παληοὶ συνδρομηταί μας (κι' αὐτοὶ ἀνέρχονται στὸ σεβαστὸ ἀριθμὸ τῶν 500 παίρνουν κάθε βιβλίο ποὺ κυκλοφορεῖ μὲ 2 μονάχα χιλιάδες δραχμές. Οἱ ἄλλοι ποὺ ἐγγράφονται συνεχῶς ἐπειδὴ ὡς γνωστὸ διπλασιάστηκαν τὰ ἔξοδα τῆς ἐκδόσεως (ἐργατικά, χαρτὶ κτλ.) καταβάλλουν τὴν ἴδια μικρὴ προκαταβολὴ ἀλλὰ πληρώνουν πρὸς 3 ½ χιλιάδες κάθε τόμο ποὺ ἐκδίδεται. Μὰ κι' αὐτὴ ἡ τιμὴ εἶναι ἐλαχίστη μπροστὰ στὸν ὄγκο τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐμφάνισι τῶν τόμων μας. Χρησιμοποιοῦμε καθὼς βλέπετε χοντρὸ προπολεμικὸ χαρτί, καὶ παρουσιάζομε βιβλία 250—280 σελίδων μὲ τὴν τιμὴ ποὺ σᾶς ἀνέφερα τὴν στιγμὴ ποὺ ἄλλων ἐκδοτικῶν οἴκων βιβλία 5 τυπογραφικῶν, 90—100 σελίδων δηλαδὴ πουλιοῦνται πρὸς 5—6 χιλιάδες. Ἐκτὸς αὐτῶν κυκλοφορήσαμε ἀκόμα τὴν «Λειτουργίαν εἰς Λὰ ὕφεσιν» τοῦ Καραγάτση ποὺ πουλιέται πλατιὰ σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Θὰ πρέπη ὅμως νὰ σᾶς πῶ καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ τὸ σημειώσετε πὼς ἡ φιλοδοξία μας κι' ἡ μοναδικὴ μας προσπάθεια εἶναι νὰ προσφέρομε θετικὲς ὑπηρεσίες εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ γενικὰ τὴ λογοτεχνία μας. Δὲν θὰ κυκλοφορήσομε ποτὲ βιβλία τῆς ρουτίνας ἢ ἄλλα μὲ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τὴν ἐμπορικὴ καὶ μόνο ἐπιτυχία. Ἡ ὑποστήριξή μας πρὸς τοὺς ἕλληνας συγγραφεῖς θὰ εἶναι θερμὴ καὶ ἀποτελεσματική.

Δεχόμεθα βιβλία γιὰ ἔκδοση καὶ πάρα πολὺ μεγαλύτερα τὰ μεγαλύτερα ποσοστὰ ἀπ' ὅλους τοὺς ἐκδότες. Καταρτίσαμε ἐπιτροπὴ ποὺ εἰσηγεῖται καὶ ἐγκρίνει καὶ ἔκδοση τῶν βιβλίων ποὺ ἀγοράζονται μὲ τοὺς πιὸ ἱκανοποιητικοὺς ὅρους ἢ πληρώνομε ἐφ' ἅπαξ, ἢ κανονίζωμε ποσοστά, ἢ συνδυάζομε καὶ τὰ δυὸ μαζί. Πάντως οἱ ὅροι μας ἱκανοποιοῦν ἀπόλυτα τὸν συγγραφέα καὶ τὸ βιβλίο του βρίσκει τὴν καλλιτέρα τύχη. Δὲν καθόμαστε νὰ παζαρεύομε τὴν τιμὴ κι οὔτε δίνομε μερικὰ ψίχουλα γιὰ νὰ χρατήσομε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος. Σερβόμαστε κ' ἐκτιμοῦμε βαθειὰ τὴν λογοτεχνικὴ ἐργασία τοῦ τόπου μας ποὺ ἐρμηνεύει τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἀνθρωπιά μας, κι' ἐλπίζομε πὼς στὸ μέλλον θὰ μπορέσομε νὰ ὑποστηρίξομε πλατύτερα τὴν ἑλληνικὴ διανόηση καὶ τέχνη, ὥστε νὰ πάψουν οἱ λογοτέχνες μας νὰ εἶναι τὰ θύματα τῶν ἀθλίων κερδοσκοπικῶν διαθέσεων τοῦ πρώτου ἐκμεταλλευτή.

· —Καὶ ποιὰ βιβλία θὰ περιλαμβάνονται στὴν καινούργια σας σειρά ;

—Ἡ καινούργια σειρὰ τῶν βιβλίων μας μόλις ἐκδοθῆ καὶ τὸ πρῶτο τεύχος τῆς α' σειρᾶς θὰ εἶναι δέκα βιβλία ποὺ οἱ τίτλοι κι' οἱ συγγραφεῖς των χαρακτηρίζουν τὴν ποιότητά τους. Κι' αὐτὰ θὰ εἶναι : "Ενα περίφημο μυθιστόρημα τοῦ Ζὶντ κι' ἕνα ἔργο τοῦ θρυλικοῦ Λῶρενς. Ὁ «Μεγάλος Μὼλν» τοῦ 'Αλὰν Φουρνιέ, καινούργια μυθιστορήματα τοῦ Κοσμᾶ Πολίτη καὶ Θανάση Πετσάλη, μιὰ σειρὰ ἀνέκδοτων διηγημάτων μεγάλου λογοτέχνου μας τῆς περασμένης γενιᾶς ὑπὸ τύπον φιλολογικοῦ μνημοσύνου καὶ ἄλλα. Ἀκόμα ἐκτὸς σειρᾶς θὰ ἐκδώσωμε τὴν «Ἐροϊκα» τοῦ Πολίτη —(σὲ δεύτερη ἔκδοση—θεωρημένη καὶ στὴν ὁριστική της μορφὴ) ἕνα ποιητικὸ βιβλίο τοῦ 'Ελύτη ("Ἥλιος ὁ Α' καὶ παραλλαγαὶ πάνω σὲ μιὰν ἀκτίνα). Τοῦ Μ. Ψαθᾶ, ἕνα καινούργιο εὐθυμογραφικὸ βιβλίο καὶ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Α. Παπαδήμα «Ἀπόκληροι στὸν Ἔρωτα». Τὸ τελευταῖο τυπώνεται τὴν ἑβδομάδα αὐτή. Σειρὰ τῆς Θεατρικῆς Βιβλιοθήκης θὰ κυκλοφορήσωμε τὸ μεσαιωνικὸ δρᾶμα τοῦ 'Αλ. Σολομοῦ «Βέλθανδρος καὶ Χρυσάντζα» Παράλληλα θὰ βάνωμε μπρὸς καὶ νεωτεριστικά, ριζοσπαστικὰ καὶ φιλοσοφικοῦ περιεχομένου βιβλία. "Ολες μας οἱ ἐκδόσεις θάχουν τὸν χαρακτῆρα τῆς πιὸ ἐπιμελημένης καὶ φροντισμένης ἐκδόσεως κι' ὁρισμένα ὅπως τὸ βιβλίο τοῦ 'Ελύτη θὰ στολίζονται μὲ ξυλογραφιὲς ἢ χαλκογραφίες τοῦ μοναδικοῦ καλλιτέχνη στὸ εἶδος αὐτὸ Τσαρούχη. Ἀπὸ τὸν προσεχῆ μῆνα ἀποφασίσαμε τὴν ἐπανέκδοσι τοῦ θυμασίου προπολεμικοῦ περιοδικοῦ τὰ «Νέα Γράμματα» μὲ 4 τυπογραφικὰ καὶ τὴ γνωστὴ σύνθεση τῆς ὕλης του. Δηλαδὴ διαφωτιστικὲς μελέτες πλατειὰ χριτικὰ σημειώματα καὶ νεωτεριστικὴ πεζογραφία καὶ ποίηση

ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

* Συνεχίζεται ἡ συμπλήρωσις τοῦ θιάσου Β. 'Αργυροπούλου, ὁ ὁποῖος ὡς γνωστόν, θὰ ἐργασθῆ τὸν χειμῶνα εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ 'Ιπποκράτους θέατρον 'Αργυροπούλου.

—Θὰ ἐμφανισθῆ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Κωστῆ Μπαστιᾶ ὁπὸ τοῦ ὁποίου θὰ γίνεται καὶ ἡ σκηνοθεσία ὅλου τῶν ἔργων. "Ενα ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἀναβιβάσῃ ὁ θίασος 'Αργυροπούλου θὰ εἶναι ἡ κωμῳδία τοῦ κ. Μπαστιᾶ «'Αριστοφάνης».

* Τὸ δραματικὸ τμῆμα τοῦ 'Εθνικοῦ Θεάτρου ἑτοιμάζεται πυρετωδῶς διὰ τὴν ἔναρξιν τῶν χειμερινῶν του παραστάσεων, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ μὲ τὴν «'Εκάβη» τοῦ Εὐριπίδου.

—Τὸν ρόλον τῆς 'Εκάβης θὰ ἐρμηνεύσῃ ἡ δὶς 'Ελένη Παπαδάκη. Ἡ διανομὴ τῶν ἄλλων προσώπων τῆς τραγῳδίας ἔγινε ὡς ἑξῆς: Πολυξένη ἡ κ. Μηράντα, Πολύδωρος ὁ κ. Λυγίζος, 'Οδυσσεὺς ὁ κ. Πασχαλίδης, Ταλφέβιος ὁ κ. Ροζάν, Θεράπαινα ἡ κ. Ν. Μαρσέλλου, 'Αγαμέμνων ὁ κ. Καροῦσος, καὶ Πολυμήστωρ ὁ κ. Κωτσόπουλος.

—Ὡς κορυφαῖαι τοῦ χοροῦ θὰ ἐμφανισθοῦν αἱ κυρίαι 'Εμμυ Καρτάδη καὶ 'Ε. Βεργή.

—Τὴν σκηνοθεσίαν τῆς «'Εκάβης» ἐκτελεῖ ὁ κ. Καραντινός, ὅστις θὰ κάμῃ τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν εἰς τὴν Κρατικὴν Σκηνήν.

* Ὁ θίασος Κώστα Μουσούρη—Μαίρης 'Αρώνη θὰ στεγασθῆ καὶ πάλι

ΜΕ ΛΙΓΑ...

ΕΝΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΠΙ τῇ εὐκαιρίᾳ συμπληρώσεως ἕξη ἐτῶν καὶ ἕξη μηνῶν συνεχοῦς θεατρικῆς ἐργασίας, στὸ θέατρο «Ρέξ», ὁ θίασος Κοτοπούλη, δημοσίευσε στὸν Τύπο, ἕναν ὡραιότατο ἀπολογισμὸ τῆς καλλιτεχνικῆς του προσπάθειας.

Ὁ ἀκαταπόνητος διευθυντὴς τοῦ θιάσου Κοτοπούλη, κ. Γεώργιος Χέλμης, μαζὶ μὲ τὸν ἱκανώτατο συνδιευθυντὴ καὶ πρωτεργάτη του κ. Β. Λογοθετίδη, παραθέτουν εὐγλωττότατους ἀριθμοὺς τῆς ὅλης ὑπερεξαετοῦς αὐτῆς κινήσεως.

Εἶναι θλιβερὸ βέβαια, ὅτι τὸ μουσικὸ τμῆμα τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ θιάσου διαλύεται, διότι εἶναι ἀδύνατο ν' ἀντεπεξέλθη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐργαζομένων, μᾶς παρηγορεῖ ὅμως ἡ ἰδέα, ὅτι τὸ θέατρο Κοτοπούλη, ἀπερίσπαστο πλέον ἀπὸ τὰς φροντίδας τοῦ μουσικοῦ τμήματος, θ' ἀποδοθῇ πλήρως εἰς τὴν πρόζα καὶ θὰ παρουσιάσῃ, ὅπως πάντα, ἕνα ἄψογο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ρεπερτόριο.

Ὁ «Καλλιτεχνικὸς Κόσμος» ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἀπολογισμοῦ αὐτοῦ, συγχαίρει τὸ θέατρο Κοτοπούλη καὶ εὔχεται τὸν ἑορτασμὸ τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ θιάσου Κοτοπούλη.

Ἐξεδόθη κ' ἐκυκλοφόρησε:
ΜΙΧ. ΠΡΙΟΝΙΣΤΗ
"ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ,,
ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ
ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΤΟ "ΚΑΡΝΕ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ,,
ΤΟ ΠΙΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ ἀναθεωρημένη 3η ἔκδοση
τοῦ μυθιστορήματος τοῦ
ΗΛΙΑ ΒΕΝΕΖΗ
ΓΑΛΗΝΗ
ἐξαντλήθηκε μέσα σ' ἕνα τρίμηνο·
Ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου κυκλοφορεῖ
Η ΝΕΑ 4η ΕΚΔΟΣΗ
(7η, 8η καὶ 9η χιλιάδα)
μὲ πρόλογο τοῦ συγγραφέα καὶ
μὲ 33 ξυλογραφίες τοῦ
ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
ποὺ ἔγινε καὶ πάλι μὲ τὴν ἴδια ἐξαιρετικὴ καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια στὰ Τυπογραφεῖα τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας» Α. Ε. ἀπὸ τὶς
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΛΦΑ»
α) στὸ συνηθισμένο σχῆμα, καὶ
β) σὲ ἔκδοση πολυτελείας μεγάλου σχήματος, ἀριθμημένη 1—200.
ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Στὴ συναυλία τῆς ζωῆς, π' ἀκοῦμε κουρασμένοι
Λείπει μιὰ λίγο πεταχτή, τῆς εὐθυμίας, νότα.
Γι' αὐτὸ ἄς προσπαθήσωμε, τὸ κέφι ποὺ μᾶς μένει
Ἀπάνω σὲ θεατρικά, νὰ πέφτη, γεγονότα !...

Ο ΘΙΑΣΟΣ ΤΩΝ ΕΞΗ !...

Φιλιππίδης καὶ Μαυρέας, ὁ Μακρῆς καὶ ὁ Κοκκίνης
Καὶ οἱ δύο Καλουτᾶ
Μαζευτῆκαν ἐξ ἀπίνης
Καὶ σκεφτῆκαν ἀρκετά !
Κι' εἶπαν : Εἴμαστε τὸ πᾶν
Γαλαρία καὶ πλατεῖα, ἐμᾶς μόνο ἀγαπᾶν
Καὶ ἄν κάνωμε στ' ἀλήθεια, ἕνα θίασο τῶν ἕξη
Ὁ ντουνιᾶς καὶ ὁ κοσμάκης ἀσφαλῶς σ' ἐμᾶς θὰ τρέξη !..
Παραμέρισαν οἱ ζήλειες, τὰ πρωτεῖα καὶ οἱ πόθοι
Κι' ὅπως παραπάνω εἰπώθη
Κάθ' ἐγωϊσμὸς τῆς ράμπας, παρευθὺς κατετροπώθη !...
Ἔτσι λοιπὸν θὰ ἔχωμε τοὺς ἀρχηγοὺς θιάσων
Σ' ἕνα καὶ μόνο θίασο. Θίασο ἕξη ἄσσων !...
Καὶ εἶπε κάποιος ποὺ ἀσφαλῶς δὲν εἶν' ἀπὸ τοὺς ἕξη :
—Μὰ μ' ἕξη ἄσσους βρὲ παιδιά, ποιὸς θὰ μπορῇ νὰ παίξη
Ἀφοῦ σὲ κάθε τράπουλα, τέσσερις εἶναι ἤδη
Καὶ ἄν βρεθοῦνε κι' ἄλλοι δυό...χαλάει τὸ παιγνίδι !...

ΠΕΡΙ ΑΛΑΜΠΡΑΣ

Ἐρωτῆσαν τὸν Ζερβὸ τὸν ἐπιχειρηματία
(Ἴσως μερικοὶ ποὺ εἶχαν κάποιαν ἀφορμὴ κι' αἰτία)
—Τὶ θὰ γίνῃ στὴν Ἀλάμπρα, τὸν χειμῶνα, κὺρ Ἀντώνη ;
Κι' ὁ Ζερβὸς ποὺ ἀπ' τὴς γκρίνιες τοῦ Σπαρίδη, βαλαντώνει
Δίχως κέφι
Τάδε ἔφη :
—Τὸ πρωῒ, μόλις ξυπνήσω, σκέπτομαι, τ' ὁμολογῶ
Ἕνα θίασο νὰ φτιάξω νὰ τὸν διευθύνω ἐγώ !...
Μὰ τὸ βράδυ ποὺ θὰ πάω, εἰς τὴν Ὄασι γιὰ λίγο
Καὶ μὲ ψήνουν ὅλοι κ' ὅλες, βιάζομαι νὰ τοὺς ξεφύγω
Καὶ τὰ μάτια μου ἀνοίγω
Κ' ἔτσι λέω τοῦ ἑαυτοῦ μου : Βρὲ Ἀντώνη, κουτεντὲ
Δὲν τὴν κάνεις τὴν Ἀλάμπρα, ἕναν καραγκιόζ—μπερντέ ;

ΜΠΕΡΔΕΜΑΤΑ

Καὶ τὸ Πάνθεον τὶ κάνει ; Μᾶς τὸ εἶπαν ἀπειράκις
Ὅτι μιὰ τὸ ἔχει ὁ Σκούρας κι' ἄλλη μιὰ ὁ Χαμαράκης
Καὶ κανένας μας νὰ μάθη ἀκριβῶς δὲν κατορθώνει :
—Θὰ νικήση τὸ ψαλλίδι καὶ θὰ κόψη τὴν ὀθόνη ;
Φυσικὰ ἐμεῖς δὲν πρέπει οὔτε τόσο ν' ἀποροῦμε
Κι' ὅπως εἶναι μπερδεμένα ὅλ' αὐτὰ καὶ λίγο σκοῦρα
Ὅταν μπερδευτοῦν κ' οἱ φίρμες εἶναι πιθανὸν νὰ ἰδοῦμε
«Χαμαράκης—Φίλμ» μιὰ φίρμα κι' ἄλλη μιὰ «Κομμώσεις—Σκούρα»

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ο ΠΕΡΙΣΕΥΟΥΜΕΝΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 7ην σελίδα)

κρυφοκοίταξαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, ἔπειτα τινάχτηκαν σὰ νὰ χτυπήθηκαν ξάφνου ἀπὸ κεραυνό.

— Μὰ Στάθη, μὴ... ἔβγαλε μιὰ τσιριξιὰ ἡ γυναίκα του !

—Ὄχι πατέρα, ὄχι, φώναξαν οἱ ἄλλοι μὲ μιὰ κραυγὴ ἀλλαλιασμένοι, ἡ κόρη τὰ παιδιά, ὁ γαμπρός.

—Ὄχι λοιπόν... ὄχι ξαναμίλησε ὁ γέρος σὰ νὰ μονολογοῦσε. Τὰ θολά του μάτια φάχναν στὸ κενὸ στὸ σκοτάδι.. Νὰ καὶ τ' ἄλλο ποὺ γυροφέρνω κι' αὐτὸ πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια σας... Αὐτὸ θὰ τὸ πάρω καὶ θὰ σᾶς ραντίσω μὲ ἁγίασμα νὰ τόχετε... νὰ τόχετε στὴ ζωή σας. Τὴν εὐκή μου... Τὴν εὐκή μου ; Καὶ τώρα ἀφῆστε με μονάχο κατάμονο... Φύγετε ἀπὸ μπρός μου ! Μὴν τύχη καί...

. . . . . .

Δὲν τέλειωσε τὸ λόγο. Ἕνας ἕνας βγαῖναν σκυμμένοι ἀπὸ τὸ βάρος τῆς φριχτῆς φοβέρας ποὺ βάραινε στοὺς ὤμους των μὲ τὴ συναίσθηση πὼς ξέφυγαν κάποιο μεγάλο κίνδυνο. Ἡ σκέψη πὼς κρεμόταν ἀκόμα ἀπάνω τους, τοὺς ἔκανε νὰ τρεμουλιάζουν σύγκορμοι.

Ἔμεινε καταμόναχος. Ἔνιωσε πὼς ἐκεῖνο ποὔπρεπε νὰ ρθῇ μὲ τὴν ταραχή του καὶ τὴν πίκρα του, ἐρχόταν πιὰ τώρα !

Κατὰ τὸ σούρουπο μέσα στὸ σύθαμπο ἀνάγειρε στὴν πολυθρόνα τὸ κατάλευκο κεφάλι, σταύρωσε τὰ χέρια στὸ στῆθος κι' ἀποκοιμήθηκε.

Τὸ βράδυ, τὰ σκοτάδια ποὺ ἁπλώνονταν στὴν κάμαρά του, ἔτσι καθὼς κοιμόταν τὸν περιτύλιξαν, κι' ὕστερα ἀκολούθησαν — ὅπως τὄχε σκεφθεῖ ἄλλοτε — τ' ἄλλα σκοτάδια καὶ τὸν ρούφηξαν, τὸν κατάπιαν στὸ ἄπειρο, στὴν αἰωνιότητα, στὸ μηδέν !

Δὲν εἶχε τίποτε πιὰ νὰ προσμένη ἐκεῖ μέσα στὸ σπίτι... οὔτε κι' ἄλλοῦ !

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ἐπειδὴ ὁ «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» χρησιμοποιεῖ χαρτὶ ποὺ προμηθεύεται ἀπὸ τὸ ἐλεύθερο ἐμπόριο καὶ σὲ ὑπέρογκη τιμὴ βρίσκεσαι στὴ δύσκολη ἀνάγκη νὰ διατιμήση τὸ φύλλο του σὲ 1.000 δραχμές.

Ἐπίσης λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ παροχῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ μέχρις ὅτου τοῦ δοθῇ ἡ σχετικὴ ἄδεια ἀπὸ τὶς ἁρμόδιες ἀρχὲς θὰ βγαίνη κάθε δεκαπενθήμερο.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

...ΑΦΟΓΙΑ

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΜΑΘΗΜΑ

ΕΝΑ σκληρὸ μάθημα δίνει τὸ θέατρο τῆς πρόζας στὴν ἐπιθεώρησι. Τὸ θέατρο τῆς πρόζας, πειθαρχημένο, καλλιτεχνικό, σοβαρό, ἀπόλυτα στὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του κατώρθωσε μὲ τὴν ἐντατικὴ καὶ ἄοκνή του προσπάθεια νὰ ἑλκύση τόσο τὴ συμπάθεια τοῦ κοινοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐπιθεώρησι ποὺ μὲ τὸν ζεμανφουτισμό της ἐπέσυρε τὴν ἀηδία τοῦ κοινοῦ. Καὶ νὰ τὸ ἀποτέλεσμα : Τὸν ἐρχόμενο χειμῶνα, ἀναγγέλλονται θίασοι πρόζας, τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, τῆς Κοτοπούλη, τῆς Ἀνδρεάδη, τοῦ Μουσούρη—Ἀρώνη, τῶν Βεάκη—Παπᾶ, Μανωλίδου—Δενδραμῆ, τοῦ Ἀργυροπούλου, ἕξ ἐν ὅλῳ θίασοι πρόζας, καὶ μετὰ ἕνας πρὸς τὸ παρὸν μουσικὸς θίασος, ὁ θίασος τῶν Ἄσσων στὸ θέατρο Οὔφα !... Κανένα καλλιτεχνικὸ κίνητρο δὲν ὤθησε ποτὲ τοὺς Ἄσσους τοῦ μουσικοῦ μας θεάτρου. Ὡπλισμένοι μονάχα μὲ τὸν ἐνθουσιασμό τους, μ' ἕνα ἀμφίβολο ταλέντο καὶ ὀλίγο παρεξηγημένο μπρίο, ποτὲ δὲν ἐμελέτησαν, ποτὲ δὲν ἐφρόντισαν, ποτὲ δὲν συνεμορφώθησαν μὲ τὶς ὑποδείξεις ἑνὸς συγγραφέα, ἑνὸς σκηνοθέτου.

Πρωταγωνιστὴς μεγάλος καὶ πολὺς ἑνὸς μουσικοῦ μας θεάτρου, δὲν καταδέχεται νὰ βγῇ στὴ σκηνὴ ἄν δὲν εἶναι μεθυσμένος.

Καὶ νὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν μεθυσιῶν αὐτῶν. Ἕξη θίασοι πρόζας κι' ἕνας ἢ δύο τὸ πολύ, θίασοι τοῦ μουσικοῦ θεάτρου !

ΝΤΟΥΜΠΛΑΡΙΣΜΑ

ΜΕ ΤΑ «ντουμπλαρίσματα» ποὺ συνηθίζουν τελευταῖα οἱ ἄσσοι τῆς ἐπιθεωρήσεως, συνέβη καὶ τὸ ἑξῆς ἀμίμητο πραγματικά.

Ἠθοποιὸς τῆς ἐπιθεωρήσεως, συνέλαβε τὴν ἐπίσης ἠθοποιὸ σύζυγό του, ἐρωτοτροποῦσαν μ' ἕνα συγγραφέα γνωστόν.

Παρ' ὀλίγον ἐπεισόδιο, δριμύτατες παρατηρήσεις, πικρὰ σχόλια τῶν παρισταμένων ἀκούστηκαν, ὅταν ἡ παρεκτραπεῖσα σύζυγος, ἐγύρισε καὶ μὲ κάθε ψυχραιμία εἶπε στὸν ἄντρα της :

Τί φωνάζεις σὲ παρακαλῶ ; Τί ἔκανα ; Ν τ ο υ μ π λ ά ρ ω ! . .

Καὶ τὸ κοινὸν ἐκάγχασε ! . .

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ
ΓΙΑΝΝΗ ΤΡΙΚΚΗ
«ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΕΡΩΜΕΝΗΣ»
ΛΥΡΙΚΑ ΠΕΖΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
Πουλιέται σ' ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα

Σὲ λίγες μέρες κυκλοφορεῖ
ΓΙΩΡΓΗ Κ. ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ
"ΑΠΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ,,
ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ
ΜΗΤΣΟΥ Ν. ΤΣΙΑΜΗ
ΣΙΩΠΗΛΑ ΜΙΛΗΜΑΤΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ
Μὲ πρόλογο τοῦ κ. ΦΟΙΒΟΥ ΔΕΛΦΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΦΛΙΑΣΙΟΥ
"ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ,,
ΠΟΙΗΜΑΤΑ
Κυκλοφοροῦν προσεχῶς